मन्तुना

MANTUNA monthly

दँ : १	ने.सं.१११९ कउलाथ्वः	बि.सं. २०४८ आश्विन	इ.सं. १९९१ अक्टोवर	ल्याः १	

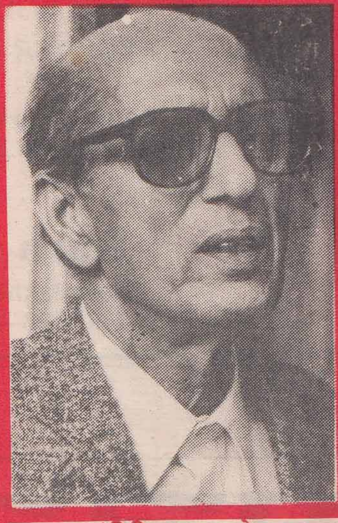

प्र.मं.गिरिजाप्रसाद कोइराला
अन्तर्वार्ता

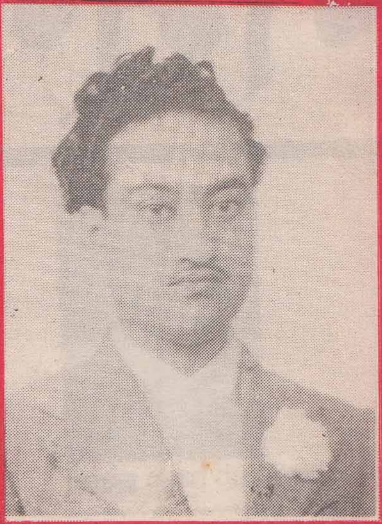

सिद्धिदास अमात्य - छगू खोज

नेपाली साहित्यय् - मोतीराम भट्ट

प्रजातान्त्रिक समाजवाद - थौंया आवाज

बेरोजगार - थौंया समस्या

जगतप्रकाश जंग शाह

भरतपुर काण्ड
- छगू लुमन्ति

मू: १०/-

FRIENDS ! PATRONS !

As per your constant demands, we are proud to announce the commencement of UNIQUE, EFFECTIVE & BENEFICIAL Short & Long Term Computer Software / Hardware Training Courses:

* Diploma in Alpha Software	-	8 weeks
* Diploma in Computer Science	-	38 weeks
* Diploma in Computer Hardware	-	25 weeks

***Besides Our Regular Features*:**

* Quality Computers Trainings.
* Allotment of One Computer to each Trainee.
* Sessions conducted by highly qualified / trained professionals.
* Many others.

ONLY LIMITED SEATS AVAILABLE ! SOME BATCHES ARE ALREADY FULLY BOOKED !

REGISTER NOW TO AVOID LAST MINUTE DISAPPOINTMENT !

Also Service Available for

* Computer Hiring / Renting
* Secretarial Service
* Data Processing
* Hardware & Sortware Consultancy

For more details, contact :

Rara Computer Institute (Pvt.) Ltd.

Jawalakhel, Bus Stop,
Tel: 526–870

MANTUNA Monthly

BLACK AND WHITE:

Outside back cover	Rs.5,000
Inside back cover	Rs.2,500
Inside front cover	Rs.3,500
Full page	Rs.1,000
Two third page	Rs. 800
Half page	Rs. 600
One-third page	Rs. 400

Full page

Two-third page

Half page

One third page

Office

YAK BHOJANALAYA
Yangal
Kathmandu

Pn.No. 216581

MEDIA IMPRINTA....
THAILAND
"An impression that lasts'
G.P.O. Box: 3029 Tel.3147020
Fax: 2594641
Telex: 20073 MIR BLDG TH

मन्तुना लय्‌पौ

MANTUNA Monthly

INR Desktop Service
Remember JNR for
* Desktop Publishing * Printing
* Computer Designing
* Servicing and Maintenance of all kind of Letter and Offset Press
Contact: c/o 225936

दँ : १ | ने.सं.११११ कउलाथ्वः | बि.सं. २०४८ आश्विन | इ.सं. १९९१ अक्टोवर | ल्याः १

सम्पादकीय

मनूतय् जीवनया अमूल्य ई इमिगु यौवन अवस्था ख:। जोश व हिम्मतं जायाच्वनीगु जीवनया दत्थुया नां ख: - यौवन। थुगु बैसय् मनुखं गुलि नं ज्या याइ, व नुगलं खंका: हे याइ। बरु चायेकं वा मचायेकं जुइगु छुं नं गल्तीयात स्वीकार यायेमा:, अले सुधार नं यायेमा:। सफलताया लँपुइ अवश्य थ्यनी, थ्व सकसिनं मनंतुनीगु खँ ख:। देसय् प्रजातन्त्रया पुनः स्थापना जुइ धुँसेंलि जिमिसं नं थ:गु मांभाय्‌या माध्यमं समाजय् थौंकन्हय् खनेदया वयाच्वंगु विकृतियात त्व:फिका: राष्ट्रया उन्नतिया लँपुइ छुं नं छुं कथं तिब: बियेगु क्व:छिना: पिथनागु थ्व पत्रिका "मन्तुना" या न्हापांगु अंक छिकपिंत ल:ल्हाना च्वना। "मन्तुना" छिकपिनिगु नुग: खँ न्हयब्व:येगु ज्याय् माक्वं ग्वहालि याइ। लय्‌लय् पतिकं विशेष सामाग्री ज्वना: महिनाया शुरु १५ न्हुया पारु कुन्हु पिदनीगु "मन्तुना" छिकपिनीगु हे पत्रिका ख:। थुकियात ग्वहालि यायेगु धइगु हे देया साहित्य, कला, संस्कृति थकायेगु ख:। भाषाबिना थ्व स्वतांया विकास जुइमखु। उकिं दकलय् न्हापां झीसं थ:गु भाषाया स्व्यलय् निं चा:ह्यू वनेमा:। भाषा धइगु संचारया माध्यम ख: धइगु ला सकसिनं नं मस्यूगु खँ मखु सुनं व्यक्तिं थ:गु अभिमत बांलाक प्रकट यायेत थ:गु हे भाय् मांभाय्‌या बह: का:वनेमा:। गुलि बांलाक थ:गु मांभासं थ:गु नु:ग खँ प्वंके फइ, मेमेगु भासं पक्का नं फइमखु। थौंकन्हय् झी यक्वसिनं नेवा:भाय् ल्हायेगु, ब्वनेगु त्व:फिका वना-च्वनागुलिं याना: "मन्तुना" मनंतुना: ब्वनेगुली पंग: मवयेमा धइगु बिचा:याना: शब्द कोषय् शब्द मालेगुलिइ अप्व: तत:मत: मक्यनेगु लँपु नालाकायेगु याना। छुं भती जक नेवा:भाय् थूपिं दाजुकिजा तताकेहेँ पासापिसं नं "मन्तुना" यात थ: नाला: काइ धइगु विचा: याना। मेगु ल्याखंनिसें छिकपिनिगु सुझाव सल्लाहयात नं कदर याइ। सुभाय् !

प्रधान सम्पादक
नेमसिंह नकर्मी
व्यवस्थापक
महेन्द्रमान सिंह
गोबिन्द रंजित
स. व्यवस्था
योगेन्द्रमान श्रेष्ठ
ऋषिप्रसाद श्रेष्ठ
कला निर्देशन
गोबिन्दलाल डंगोल
फोटोग्राफी
मिन वज्राचार्य
सल्लाहकार
केदारभक्त माथेमा
ध्रुवराम भण्डारी
हितकरवीरसिंह कंसकार
कानूनी सल्लाहकार
नूतन थपलिया
बितरण व्यवस्था
बिन्दिया श्रेष्ठ
कमल वज्राचार्य
भगवान शाक्य
रमेश श्रेष्ठ
सहयोगी
मदन अमात्य
प्रकाश कारंजित
रामनारायण प्रजापति
अरूणप्रकाश श्रेष्ठ
श्याम डंगोल
मोहनबहादुर सिंह
शम्भूमान सिंह
पूर्णप्रसाद मानन्धर
टाइप सेटिङ्ग
जोन नकर्मी
जे.एन.आर. डेस्कटप सर्भिस, मोसिंको।

चिनीहेरा रंजित पाखें
नेशनल प्रेस (प्रा.)लि.या निम्तिं प्रकाशित

कार्यालय
याक भोजनालय, यँगा:,
यें
फोन नं. २१६५८१, २२११५५

	पेज		पेज		पेज
१. शुभ-कामना	३	८. थौंकन्हे	१६	१४. कासा	२४
२. इतिहास दुवाला	४	९. रंगमञ्च	१८	१५. लुमन्तिया भ्वलय्	२५
३. अग्रलेख	५	१०. प्रजातान्त्रिक समाजवाद	१९	१६. मानव अधिकारया...	२७
४. कविता	९			१७. मचा ख्य:	२९
५. नेपाली साहित्यय्	१०	११. कला संस्कृति	२१	१८. हूलय् दुने, हूलं पिने	३०
६. लुमंके बह:पिं	११	१२. प्रतिभा परिचय	२२	१९. समाचार	३१
७. अन्तर्वार्ता	१५	१३. नेवा:भाय् छ्यलादिसँ	२३		

COLOR PHOTO SERVICE

A Reliable Name For Best Colour Film Processing In Town

Color Photo Service

6/193 New Road, Kathmandu, Tel: 223-967

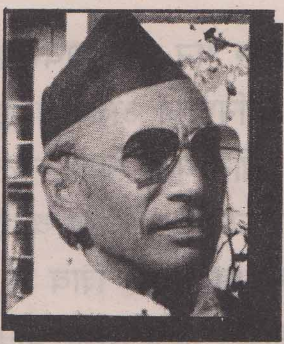

शुभ-कामना

मां, मांभाय्, मांदेश पर्यायवाची शब्द खः। अले थ्व स्वतांया सेवा यायेगु धइगु हे मनू मनू जुया म्वायेगु खः, दनेगु खः। थौं झीगु देश नेपाः यक्वः हे क्वय् लाना च्वन, गुलि झीसं यायेमाःगु ज्या खँ याये मखना, याये मफया विवश जुयाच्वने माल। थथे जुगुया कारण छगू हे जक खः – प्रजातन्त्रया कक्कू तिइगु, थःम्ह धइथें एकतन्त्री शासन यायेगु तानाशाही प्रवृतिया कुव्यवस्था। तर आ थौं राजनैतिक स्यूपाः वयधुंकल। मानव अधिकारया उपभोग झीसं निर्व्याजी रूपय् यायेखन। थ्व झी सकलया नितिं तःधंगु खँ देशया सपूत काय् म्हयाय् पिनिगू बलिदानया कारणं खः।

गुलि फत उलि सकसिनं थः थःगु थासं, थः थःगु कथं राष्ट्या उन्नतिया लागि तत्पर जुइमा। गथे सकलें मिलेजुया प्रजातन्त्र हल, अथेहे आ सकलें मिलेजुया प्रजातन्त्रया रक्षा यायेमागु दु, देश दयेके मागु दु। थथे प्रजातन्त्रया रक्षा यायेगुलिइ, देश देयेकेगु ज्याय् यूवावर्गया तःधंगु ल्हाः दु। थौं छिकपिंस गुगु कुतः याना दिल व प्रसंसा याये वहजु। तर थ्व प्रसंसायात सजीवता विइगुया नितिं यक्वः यक्वः हे मेहेनत यायेमा। मेहेनत धइगु अथें सितिंवनीगु वस्तु मखु, स्थायित्व, निरन्तरता दयेमा।

पत्रिकाय् दुने च्वंगु विषयवस्तु सान्दर्भिक जु। मस्तय्त बौद्धिक खुराक वियेगु ज्याय् मचाख्यः नं गाक्कं ग्वहालि याइ। प्रतिभाया न्हू न्हू कथं प्रयोग यायेमा, कदर यायेमा। लुमंके बहःपिनिगु क्रमय् जगतप्रकाश जंग शाहयात प्रस्तुत यागु तसकं चोव्वायेवहःगु खँ खः। "मन्तुना" मनंतुना थें जुइमा। थ्व हे जिगु शुभ-कामना।

इतिहास दुवाला

- भजन -

हे शिव शङ्कर गन नाप लायेरे ॥
जिमसिन स्वनिधका अज्ञानस सुलरे ॥ धुर ॥
सुलासुला चोन थासं माला माला सोयेरे ॥
ज्ञानरूपी प्रकाशनं स्वनेदया वईरे ॥ १ ॥
सोया सोया थास ब्रम्ह शिव चोना चोन रे ॥
भालपं मफुथमं दुःस्व सिया चोनरे ॥ २ ॥
गन माले गन सोये व्यापकन चोनरे ॥
भक्त हरिननं थनहे धका चोनरे ॥ ३ ॥

(सरदार हरिभक्त माथेमाजु चिनां च्वूगु थ्व भजन
विश्वराम भक्त माथेमा पाखें प्राप्त)

(ने.सं ९४३ - १०१५)

INTERNATIONAL SECRETARIAL SERVICE (P.) LTD.
P.O.BOX 353, NEW ROAD, PITAL BOT, KATHMANDU, NEPAL. TEL: 222738, 225907, FAX: 977-224621, TLX: 2341 INTLSS NP

देशं दुने, पिने, व विश्व यंकं संचार माध्यमया सुव्यवस्थाया लागी -
फाक्स्, टेलेक्स, कम्प्युटर, टाइपिंग, अनुवाद, मेलिंग
व सम्बन्धित मेमेगु सेवाया लागी लुमंका दिसं ।

अन्तर्राष्ट्रिय सेक्रेटरियल सेवा (प्रा.)लि
(सञ्चार सेवा)

वंगः सिमा न्ह्योने, न्हु सतक, यें
फोन नं. २२२७३८, २२५९०७

महाकवि सिद्धिदास अमात्यया च्वज्या

✍ काशीनाथ तमोट

नेवाः जाति विशेष जागरूक जूगु जूसा आःतकं महाकवि सिद्धिदास अमात्य (९८७-१०५०) या ग्रन्थावली पिदने धुंकूगु ख्वइ तर आःतक वयकःया फुक्कं कृति पिहां मवःनि, केवल प्यब्वय् छब्व जक पिदंगु दु। उकी नं थःगु जीवनकालय् केवल छगू जक सज्जनहृदयाभरण (१०४०) पिदंगु खः। तर वयकः भविष्यप्रति आशावादी ख्वनेदु। वयकलं थःगु सफू छगुलिं अप्पो ल्ह्ययाः पासा वा हितचिन्तकपिंत बियातयादीगु दु। आःतक पिहांवःगु वयकःया सफू, सफूचिया धलः क्वय्‌वियाकथं बीफु गथेः-

१. सज्जन हृदयाभरण (नीति सिलः मुना) - थम्हं हे पिकाःगु १०४०।

२. सत्यसती (ख्वण्ड काव्य) - नेपाल भाषा विकास मण्डल, १०८३।

३. संवाद (काव्य) - सिद्धिदास बुदिं खलः, जनबहाः, १०८६।

४. सिद्धिदास - थःगु मिखाय् (आत्मकथा) - कलकत्ता नेपालभाषा साहित्य गोष्ठी, १०८७।

५. शिवविलास बाखं (बाखं) - क.ने.सा.गो., १०८७ (स्वानाः पिदंगु)

६. सिद्धिरामायण (किस्कन्धाकाण्ड, महाकाव्य) - च्वसापासा, १०८७।

७. संचय(काव्य) - ज्वलान्हायूकं १, १०८७ यंला - नेपाललिपि गुथि, ११०२।

८. शुक - रंभा संबाद (काव्य) - कलकत्ता नेपालभाषा सिहित्य गोष्ठी, १०८७।

९. रंभा - शुक संकद (काव्य) - क.ने.सा.गो., १०८७ (स्वानाः पिदंगु)

१०. सर्वबन्धु (लधु निबन्ध) - प्रेमबहादुर कसाः सम्पादित सिद्धिदास म्हसीके (च्वसापासा, १०८७) या "घःमा" स पौ च-फस पिदंगु।

११. सरल छन्द बोध (छन्दशास्त्र) - एस.पी. उपासक, धर्मोदय सभा, कालिम्पोङ्ग, १०९१।

१२. शूक्ष्म छन्द (छन्दशास्त्र) - एस.पीः उपासक, १०९१ (स्वानाःपिदंगु)

१३. संसार दुःखया खँ (काव्य) - पल्पसा २:९/१०९३ यंला- कौला, पौ ३-८

१४. सनातन धर्म (काव्य) - वैकुण्ठप्रसाद लाकौल, निम्ति नेपालभाषा परिषद, ११०४

सिद्धिदास अमात्यजुया सफू प्रायः चिचिधंगु जूगुलिं थ्व पिकायेत अपायूसकं थाकुइ मखु। पत्रिकाय् जक पिकाःसां गाः। चिचिधंसां स्वतन्त्र व थःथवं पूर्वक च्वयेगु वयकःया स्वभाव ख्वनेदु। वयकःया दक्वं च्वसु पिदन धाःसा वयकःया बांलाक मूल्याङकन यायेफइ। पिकायेज्या पू मबनाः नं वयकःया बारय् अध्ययन-अनुसन्धान बांलाक न्हयाःगु ख्वने मदु। वयकःया दक्वं कृति पिकायेपास्वे ध्यान बी माःगु दु। नेपालभाषा परिषदय् पाण्डुलिपि अवास्थाय् दुगु वयकःया सफू-सफूचिया धलः क्वय्‌विया कथं दुः-

१. शारदा भजन (काव्य), पत्र २४, १०३४

२. शिवपिनास (ख्वण्डकाव्य), पत्र ६, १०५०

३. सकतां माः (काव्य), पत्र १०, १०४१

४. स्वंगू ऋृण (काव्य), पत्र १३, १०३८

५. स्वदेशवस्त्र (काव्य), पत्र १४, १०४२

६. सत्य मदन (काव्य), पत्र १३, १०४५

७. सप्र स्तुति (काव्य), पत्र ८, १०३९

८. सप्र मित्र (काव्य), पत्र ?, १०३९

९. समाचार (काव्य), पत्र २२, १०४१

१०. सर्वकर्म (काव्य), पत्र ६, १०४४

११. सिद्धिरामायण महाकाव्य), मिति मदुगु
बालकाण्ड, पत्र ३९
अयोध्याकाण्ड, पत्र २५
अरण्यकाण्ड, पत्र २८
सुन्दरकाण्ड, पत्र ७७
किष्किन्धाकाण्ड, पत्र ३३ (प्रकाशित)

१२. सिद्धिदास अमात्यया पौ, स्वपु, १०४३

न्यने दुकथं च्वसापासाय् नं सिद्धिदास अमात्यया पाण्डुलिपि कृति दु, तर व छु, गथे स्वः गनं पिकाःगु, थम्हं स्वये मखंनि। परिषदय् न्हापा सिद्धिव्याकरण (१०४६) नं दुगु खः, तर व सिद्धिदास सच्छि दँ बुदिं इलय् सुनानं यंकाः लित महः। थ्व सफू छगू महाकवि सिद्धियासया कायचा अमीरराम अमात्य (१०५५) याके धाःसा व्यागलं दु। वयकः सिद्धिदासया चमां बेलकुमारीमा काय, वयकःया किजा लक्ष्मीराम (१०२६-१०९९) या कायमाजु खः। सिद्धिदासया दक्वं कृति उत्तरधिकारी-कथं वयकःयाके सुरक्षित दु। सिद्धिदासया छु छु न्हूगु कृति वयकःयाके दु आःतक अमीररामजुं जक स्यू, मेपिं सुनानं मस्यू नि। वयकःयाके सिद्धिदासं १०२१-२४ पाखे च्वयातःगु डायरी धाःसा दु। सिद्धिदासं न्हयगुलिं काण्ड रामायण च्वःगु न्यनेदु तर परिषदय् दुगु न्यागू त्वःताः मेगु निगू अमीररामजुयोक दयेमाः। सिद्धिदास अमीररामजुया तःबाः जक मखु वयकःला नेवाःतय् एकतामा प्रतिक खः, अभ नेपाःया छम्ह समर्पित राष्ट्रिय साहित्यकार नं खः। उकिं आः पारिवारिक कुतलं नं सिद्धिदासया कृति प्रकाशन यायेपाखे ध्यान बीमाःगु दु।

सिद्धिदास महाजुं रसिक समाज, बनारसं पिदंगु नेपाली भाषाया साहित्यिक पौ सुन्दरी (१०२६-२९) स छपु नेपालभाषाया समस्यापूर्ति (१०२६) व छुं नेपाली कविता नं पिकयादीगु दु। ने.सं. १०३३ या जःस्वः ...गवीरसिंह (१००६-१०६२) या कापः कोथी अवले ...हित्यकारपिं मुनीगु "कवि-सभा" य् नं नेपाली कविता च्वयाः वयकलं ब्वति कयादीगु खनेदु। वयकलं नेपालभाषाया पत्रिका बुद्धधर्म व नेपालभाषा (१०४५-१०५०) स नं नेपालभाषाया कविता पिकयादीगु दु। वयकःया छुं मेमेगु फुटकर कविता नं दु। वयकःया थ्व फुक कविता मुनेबहः जू।

च्वय् न्हयथनाकथं पिदंगु १४ गू परिषदय् ल्यंदुगु १२ व सिद्धिव्याकरण छगू त्वःताः वयकःया आत्मकथा व मेमेगु स्रोतं सीदुगु सिद्धिदासया कृति क्वयूवियाकथं खनेदु।

१. मुहूर्त चिम्तामणि (२ अध्याय, अनुवाद), १००१
२. प्रेमसागर (९० अध्याय, अनुवाद, मोतिलालनापः जानाः च्वःगु), १०११-१०२७
३. सज्जन कंठाभरण (दोहा), १०३४
४. सन्त ऋृण (१०३४)
५. सुखदुःख (१०३५)
६. विजुली (१०३६)
७. संगदोष (१०३६)
८. साधारण धर्म (१०३५)
९. सर्वभक्ति (१०३५)
१०. सदां लीला (१०३५)
११. सतनीति (१०३७)
१२. सप्तविवाद (१०३६)
१३. सकतां श्लोक (१०३७)
१४. सल्हासाहुति (१०३९)
१५. स्वंगु गुण (१०३९)
१६ संग सुमन (१०४०)
१७. सप्त शत्रु (१०४० पाखें)
१८. सरस्वती चर्चा ?
१९. मंसीर स्नान महात्म्य?

नेपालभाषाय् सिद्धिदास सम्वन्धी गुलि मालेज्या जुइमाःगु खः, उलि मजूनि। थुकिया लागी

ने.स ५८७-१०५०

स्वतन्त्र सफूया रूपय् वा पत्रिकाय् गुलि फत उलि याकनं सिद्धिदासया च्वज्या पिकायेमाः। गुलिं गुलिं नेवाः साहित्यकारतय्के सिद्धिदासया बांमलाःगु (?) कृति पिमकाःसा ज्यू धइगु धारणा दु, थ्व बांलाःगु धारणा मखु। सिद्धिदासयात समग्र रूपं म्हसीकेत वा ध्वाथुइकेत वय्कःया दक्वं कृति पिकाये हे माः। वय्कःया सफूचा धात्थें थौंकन्हय्या दृष्टिं स्वःसा छपु छपु च्वसु वा चिनाखँ जक स्वः। नेवाःतय्सं दँय्दँसं नसंचा हुलाः सिद्धिदासया बुदिं हनाच्वंगु दु व नस्वः हनेथें दच्छी छकः वय्कःया लुमन्ती मुँज्या यानाच्वंगु दु, तर वय्कःयात धात्थें हनेगु ज्या वय्कःया छगू वा निगू फर्माया जक जूसां सफू पिकायेगु ज्या यानाच्वंगु मदु। वय्कःया कृति पिदंगु दँ थथे स्वः- ने.सं. १०४०, १०८३, १०८६, १०८७, (न्हय्गू), १०९१ (निगू), १०९३ व ११०४।

छु नेवाःतय्सं थः महाकवि सिद्धिदास अमात्यया छगू फर्माति जक दुगु सफूचा दँयदँसं पिकाये मफु ला? ■

One of the most fancy beauty parlour and training centre in the heart of city.

ROSEE BEAUTY PARLOUR

KHICHAPOKHARI
KATHMANDU

शंगीता इलेक्ट्रिकल्स

SHANGITA ELECTRICALS

For

All kind of Electrical Goods

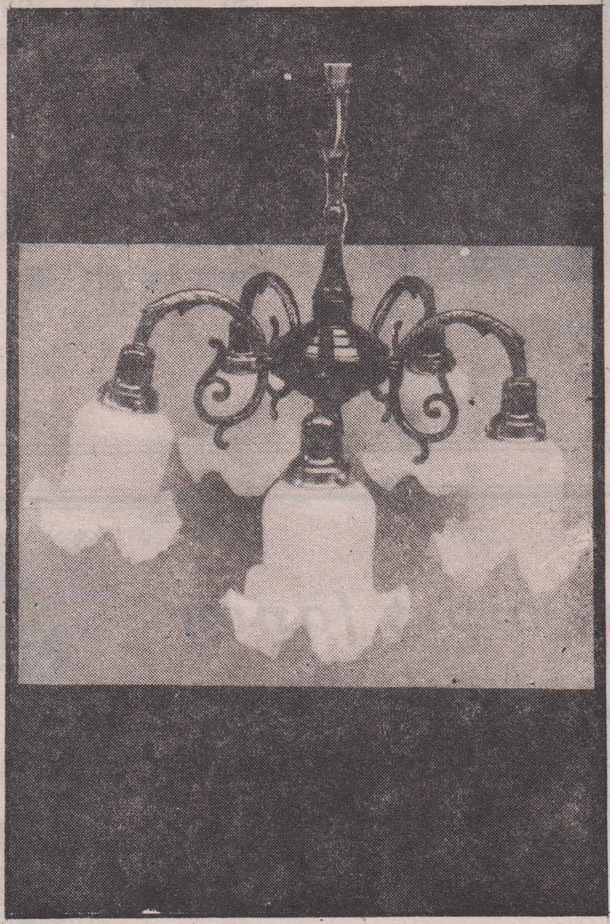

Dealer : Crompton Greaves, Philips, Janta Cables, Anchor

SUNDHARA, GANABAHAL

TEL.220597

लागा ध्वस्तयाना न्ह्यावंगु पलाः स्वगंगु मिस्वा

✍ डा. आनन्द जोशी

लिगा : कन्सेन्ट्रेशन क्याम्प
लागा : ग्यांसच्याम्बर
लागा : यातनागृह

✿✿✿

चायक् वा मचायक
थःयस्से वा वाध्यजुया
कियावं च्वन - लागा जिन्दगीं !
लागा -
गन स्वतन्त्र ला फगत सीमितितादुने लिरूथिरू जुइगु जक
लागा -
गन स्थीर मदु सुनं । न्ह्यावंगु संकेत नं मदु
अचेत मखु सुनं । ल्हा-तुति दयानं आलउल तक न संगु आभाश मदु
सीगु मदु सुनं । याउंक सासः ल्हानाच्वंगु लकस नं मदु
स्वः, हेकथंया युद्ध घोषणायाना ल्वानाच्वनि इपिं थः थः नाप
हेकथं हे त्या-बुया मूल्यांकन यानाच्वंपि इपिं
लागा ध्वस्तयाना न्ह्यावनेगुया नामय्
भन लागाया पःस्वालय् सिमेन्ट/वज्र पाना च्वनि इमिसं
अहो! सुरक्षा/सुविधाया लागि क्यूगु लागाला
हानः हानः कन्सेन्ट्रेशन
क्याम्प/ग्यासच्याम्बर/यातनागृह
जिन्दगीया लागि !
तर, जिंला अस्वीकार यानागु दु (जि : थौंया मनू)
लागा किया म्वायेत
हेकथंया युद्धय् तक्यना गर्वित जुया च्वनेत
उकिं, लागा ध्वस्तयाना प्यँहावयागु दु जि/जिगु पला पला न्ह्यावंगु दु चकनेत
चेतनाया फयूजुया / चेतनाया ल्हा जुया
स्वगंगु मिस्वा जुया

✿✿✿

अरे! कंशत गथे बुयावगु
न्ह्यावनाच्वंगु पला न्ह्योने
वने हे मजिक / मफेक
थन्यागु साधारण अन्त्यला मजुइ मागु स्वः जिगु यात्राया !
लयूता दक्को विरोधित
इपिंला निश्चित
जिगु यात्रा क्वचाइगु विश्वासय्
तर, जिं स्यू / थू
थ्व ला फगत षडयन्त्र -
जिगु अभियानयात हत्यायायेगु कुतः
हानः छकः लागा दुने कुनेगु प्रयास
छायूकि, जि स्वनां संत्रस्त इपिं !
स्थिर स्थिति म्वानाच्वंगु पुखुलिइ
चागचां कयूका
छगु हलचल हयावियागु दु जिं !
म्वायेत अस्वीकार यानागु दु जिं --
किलंनगु थां बकचा
अस्वीकार यानागु दु जिं --
दुनेत्यंगु छेंय् रंगं इला न्हूदँया उत्सव न्याकेगु वाध्यतायात !
प्लास्टीकया स्वाँ गमलाय् पिन्ना
वसन्त क्वथाय् वगु दु धैगु भ्रम दुने म्वायेगु क्रमयात !
क्वथा दुने थःत थम्हं कुनाः
देया योजना दयूकेगु परम्परायाता !
जिं ला स्थापित यायेत स्वया
जीवन्त मू !
जिंला अभिव्यक्त यायेत स्वया
नग्न यथार्थ !
उलसंनस्य जिगु प्रत्येक प्रहारं
बामसी/बामम्वा जुगु मनूतयसं लित्तुलिना जुगु दु जित
अन्तय् दंवल कँभा जुया जिगु पला न्ह्योने,
बोध याकेत स्वयाच्वंगु दु जित
आ छुनं मपाय् धुंकल
थःत मिइगु व आदर्शनापं म्वायेगु !
न्ह्यागुहे सां, जिला निश्चित -
थ्व दक्को छगू भ्रम

भ्रम धका स्यू । मदै
लागा ध्वस्तयाना न्ह्यावंगु थ्व पला
गन याउक दिइ धका - लँ मदेकुतले
गन याउक तनि धका - आस्था मवुइकुतले
गन याताप्याता वनि धका - दक्कोसित मथंतले
जि ला जिश्चित -
थ्व पला / थ्व स्वगंगु मिस्वा
न्ह्याथेहे सां
चेतनाया ल्हा जुया हे म्वाई ।

✿✿✿

नेपाली साहित्यय् मोतीराम भट्टया योगदान

डा. हिमांशु थापा

मोतीराम भट्ट (वि.सं.१९२३-१९५३) यैंया भोंसिको त्वाया कायमचा ख्वः। वय्‌कलं स्वीदँया बँयस जक हने ख्वन। उकिसंन वय्‌कलं भिन्च्यादँ जक साहित्यया सेवा याये ख्वन। बनारसय् ब्वँभाम्ह वय्‌कः छक यैंय् लिथ्यने माल। उगु हे ताकय् यैंया लोक म्ये न्यनाः अले इहिपा इलय् भानुभक्तया सिलः न्यना वय्‌कः तसकं प्रभावित जुया दिल। मामां वँबलय् भानुभक्तया सिलः न्यनेकनेया कथं न्ह्या न्ह्यां वगु जुया च्वन। थुगुकथं यैंया लोक म्ये व भानुभक्तया सिलःन्यन्यं साहित्य पाखे मोतीरामया नुगः क्वसागु ख्वः ।

वय्‌कः थःहे नं कविता च्वइम्ह ख्वः। कविता पाखे मेपिनिगु नुगः क्वसाकेगु, अभ्यास याना यंकेगु व कविताया धुकू जायकेगु हे वय्‌कःया तातुना ख्वः। पासापिं मुंका पुचः दयकेगु व समस्यापूर्तिया ल्याख्वं ल्हा जयकेगु नं वय्‌कलं याना दिल। बनारसय् तेजबहादुर राणा, पद्मविलास पन्त, काशीनाथ, रंगनाथ व चेतसिंहया पुचः दत अथे हे यैंय् राजीवलोचन जोशी, लक्ष्मीदत्त पन्त, गोपीनाथ लोहनी, अमजद हुसेन व नरदेव पाण्डे दुथ्यागु पुचः दत। गोष्ठी वा मुँज्या व समस्यापूर्ति कथं कविता न्ह्याकेगु कुतः नेपाली साहित्यया दकले न्हापांगु कुतः ख्वः। नेपाली कविताय् वय्‌कलं हे दकले न्हापा गजल दुथ्याका दीगु ख्वः। थुकिया प्रभाव उगु इलय् गाक्वं हे लात। थ्व हे इलय् नेवा भाषाय् नं रत्नलाल "रत्न" गजल च्वगु ख्वनेदु। समस्यापूर्ति गजल व कविताया लिधंसाद नेपाली साहित्यय् श्रृङ्गार रसया धाः न्ह्याकेगुली मोतीराम भट्टया तधंगु ल्हा दु।

भानुभक्तया रामायणया थी थी काण्ड मात्तु मालेगु भ्वलय् वयकलं भानुभक्तया जीवनी च्वयेत नं मालेज्या याना दिल। दँ बदँया कुतःया लिच्वः हे वय्‌कलं च्वया दीगु "कवि भानुभक्त आचार्यको जीवन चरित्र" ख्वः । थुकिया पिथनां नेपाली साहित्यय् दकले न्हापां जीवनी पिदन। थ्व जीवनी समालोचनात्मक चर्चा व अनुसन्धानात्मक प्रवृत्ति गाक्कं दुथ्यागु ख्वनेदु। अथे जुगुलिं वय्‌कःयात समालोचना व अनुसन्धानया न्ह्यलुवा कथं नं कया तःगु ख्वने दु।

नेपाली साहित्यय् मोतीराम वयेन्ह्यो नेपाली भाषं मौलिक नाटक मदया च्वंगु। संस्कृत भाषाया निगु अनुवाद पिहाँ वगु ख्वः। मूल संस्कृत हे तर बाख्वंया भाय् हिला जक नेपाली। रणोद्दिपसिंहया हत्याया लिपा वीरशमशेरया इलय् थिएटरं गाक्कं थाय् काये धुंकुगु ख्वः। दरबारय् क्यनेगु थिएटरया भाय् फारसी, उर्दू व हिन्दी ल्वाकज्यागु भाय् ख्वः। थज्यागु इलय् भाय् हिलया लिधंसा जुसां नेपाली भाषं नं नाटक च्वये ज्यू वा च्वयेमा धका दसु बियादीम्ह मोतीराम हे ख्वः। संस्कृतयाः नांदपि नाटककार कालिदास व श्रीहर्षया नाटक "शाकुन्तल" व "प्रियदर्शिका" या दबू ब्वज्यां नेपाली नाट्य परम्पराय् छगू तधंगु स्यूपा हयाः बिल। थुकिं नेपाली नाटकया लागि माःगु व पायछिगु लकस ब्वलंका बिल अले कतःया थिएटर स्वयाच्वीप स्वकुमितयगु नुगः नेपाली नाटक पाखे क्वस्वका बिल।

काव्य, गद्य व नाटक विधाय् थथे योगदान विया दिम्ह वय्‌कलं मुद्रण, संकलन, संपादन व प्रकाशनया ख्वेलय् नं वय्‌कःया तधंगु योगदान दु। रामायणया बालकाण्डया संकलन, सम्पादन व मुद्रण जूगु लुमंके बह जू। प्रकाशनया भ्वलय् थहिति त्वालय् चायेकूगु "मोतीकृष्ण धीरेन्द्र कम्पनी" न्ह्यथने बह जू। न्ह्यागुजुसां स्वीदँया वयँसय् मेख्वतं धाये माल भाःसा सेवाया भिन्यादँया दुने निगु दर्जनसिकं अपो सफू च्वयाः थःगु मांभायया धुकू वय्‌कलं जायेका दिल। थ्व नेपाली भाषा व साहित्यया लागि तधंगु देन ख्वः।

❋❋❋

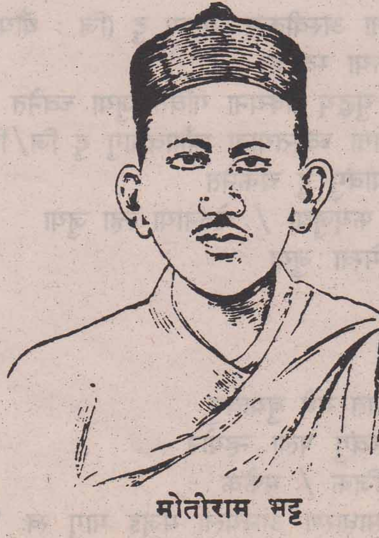

मोतीराम भट्ट

लुमंके बहःपिं

लुमंके बहःम्ह स्व. श्री जगतप्रकाश जंग शाह

प्रजातन्त्र प्राप्त यायेगु निंतिं थौं तकया दुने द्वलंद्वः मनूतयूसं शहादत प्राप्त याये धुंकल। थथे शहादत प्राप्त याःपिं शहीदतयुगु नां गुलिखे त्वःफिना वनसा, गुलिखे ल्वःमनां नं वने धुंकल वा ल्वःमंका नं छ्वयेधुन। थ्व ई परिस्थिति अनुसार जूगु खः, दोष सुयातं मखु। थौं प्रजातन्त्रया पुनः स्थापना जुइ धुंकल। मानव अधिकारया ग्यारेन्टीया सः ज्वनाः न्ह्याःगु जनआन्दोलन भीगु न्ह्योने क्वाः हे क्वाःनी। शहीदया हिं प्याःगु भीगु थ्व ल्हाः, शहीदया हिं प्याःगु सतकय् पलाःतयागु भीगु थ्व तुति मात्र छगू लुमंति। ज्यानया बाजी तयेगु धइगु अर्थात तप्यंक हे सीत तयार जुइगु धइगु सकलया निंतिं स्वाभाविक जुइमखु, परिस्थिति अनुकूल जुइमखु, फइनं मखु। थथे सीत तयार जूइपिं, तप्यंक हे गोलि फयाः प्राण त्याग याःपिं मध्यय् प्रातः स्मरणीय जगतप्रकाश जंग शाहयात थन भीसं लुमंका च्वना।

वि.सं. १९७९ सालया माघ महिनाय् यैंया वसन्तपुरय् बूम्ह जगतप्रकाश जंग शाहया राजनैतिक जीवन १६ दँया वैसं निसें शुरू जूगु खः। शाह परिवारय् बूगु, हुर्कय् जूगु जूसांतवि वय्कःया ध्यान शुरूं निसें हे स्वतन्त्रता व प्रजातन्त्रया आदर्शय् केन्द्रित जूगु खने दु। थथे देशय् प्रजातन्त्रया पलिस्था यायेगु निंतिं वय्कःयात प्रेरणा बिया दीम्ह व्यक्ति खः - सुथ न्हापां लुमंके बहःम्ह शहीद धर्मभक्त माथेमा। शहीद धर्मभक्त माथेमाया सम्पर्कय् वसां निसें राजनैतिक जागरण हयेत थम्हं नं शंख पुइगु शुरू याना द्यूगु खः। राजनैतिक कारणं यानाः वय्कलं शायद ९ कक्षातक जक अध्ययन याना द्यूगु जुइमाः। वि.सं.२००२ सालय् नांदंम्ह नाटककार बालकृष्ण समया दातिम्ह म्ह्याय् रश्मि राज्य लक्ष्मी देवीनाप इहिपाः जूगु खः। इहिपाः जूगु दँनिसेंहे वय्कलं राजनीतिइ सक्रियजुयाः व्वतिकया दिलसा २००७ सालय् नेपाली कांग्रेसय् दुहां भाल। वि.सं. २००९ सालय् तत्कालीन धादिङ्ग जिल्लाया नेपाली कांग्रेसया संगठनात्मक ज्याय् संलग्न जुयाः नेपाली कांग्रेस जिल्ला इकाई गठन याना दिल। २००९ सालं निसें २०१७ साल तक वय्कः धादिङ्ग जिल्ला इकाइया सभापतिया पदय् च्वना द्यूगु खः। यैंया सरसफाई आन्दोलनय् स्वितक तयाः स्वःमू क्वविया द्यूगु छुवाछुटप्रति वय्कःया स्पष्ट धारणाया प्रमाण खः।

थुलिजक मखु जगतप्रकाश जंग शाह धइम्ह व्यक्ति भूमिसुधारया छगू नमूना खः, समाजवादया प्रतीक नं खः। वय्कःया परिवारया बिर्ता धादिङ्ग जिल्लाय् कूतया रूपय् तत्कालीन अवस्थाय् मोहीनं बिर्तावाला तल्सिंगयात वा व माय् हे लल्हाये माःगु। तर वयकलं व परंपरावादी चलन यात हाकुतिनाः विरोध याना दिल। अले ९ पाथ वा बराबर ११- (छतका) व १ पाथि माय् बराबर -।२५ (छसुका) कुत निर्धारण यानाः थःगु भागया कूत वहे कथं कयादिल। अले मेमेपिं बिर्तावालतयूत नं थुकथंया नीति नाला कायेत इनाप याना दिल। तर मेपिसं थ्व महान हृदयया इनाप गनं न्यनी धकाः, थः परिवारया सदस्य हे थः शत्रु जुयाः पिहां वल। अले वयकः परिवारनाप विद्रोह यानाः अलग्ग हे च्वना दिल, मोहीया नेतृत्व सम्हालय्यानाः थःत तल्सिंग मोहीया रूपय् हीइकाः शेलीया कविता लुमंका विल।

नेपाःया न्हापांगु आम निर्वाचनय् वयकः नेपाली कांग्रेसया प्रत्यासी जुयाः प्रतिनिधि सभाया निंतिं क्षेत्र नं १०७ तं दना द्यूगु खः। वयकःयात गोर्खा परिषदया भरत शम्शेरं बुका बिल। नेपाली कांग्रेसया सरकार गठन जुइ धुंकालि वयकलं षडयन्त्रकथं गोर्खा परिषदपाखें संचालित धादिङ्ग स्थित दार्खा-स्वनचावास काण्डया समाधानया निंतिं वयकलं गाक्कं योगदान बियादिल। २०१७ साल पौष १ गतेया काण्ड लिपा पौष

३ गते नुवाकोटय् वयुकःयात ज्वना लत्या लिपा येँय् चलान यानाः डिल्लीबजार ख्वोरय् कुना बिला छुं दिं लिपा भूमिगत जुयाः ज्या यानाच्वना घ्मूह जगतप्रकाश जंगया जहान रश्मि राज्य-लक्ष्मी देवी शाहयात नं ज्वनाः कुना बिला च्याला लिपा ससःबौ बालकृष्ण समया कुतलं वयुकःपिं निमत्यपुलिं जेलं छुटय् जुला थथे जेलं छुटय् जुइ धुंकाः फिंस्वुन्हु लिपा अलग अलग जुयाः निम्हं कलकत्ताय् बिस्यूं वना कलकत्ताय् छुं दँ च्वनाः लिपा सुवर्ण शम्शेरया निर्णय एवं निर्देशन कथं वयुकः भारत, विहारया नरकटियागंजय् कार्यकर्ता तालिम स्टेशन चायेकाः क्रान्तिकारी कार्यकर्तातयृत तालिम बिइगु ज्याय् लगय् जुया दिला थुकथं वयुकःया प्रत्येक राजनैतिक क्रियाकलापय् वयुकःया जहान रश्मि पाखें माक्व ग्वहालि दुगुलिं यानाः नं छम्ह सफल क्रान्तिकारी नेताया रूपय वयुकः न्ह्याःवनेफुगु खः।

२०१८ साल नेपाःया इतिहासया मेगु अध्याया थ्व वहे साल खः गुगु सालय् नेपाली कांग्रेसं जुजु महेन्द्रया तानाशाही व्यवस्थाया बिरोधय् प्रजातन्त्र हाकनं स्थापना यायेगु निंतिं सकल जनतायात छप्पँ छधी जुइत इनाप यानाः क्रान्तिया शुरूवात याता भरतपुर ठोरी जुया पश्चिमी भेगया "आउट पोष्ट" कब्जा यायेगु पार्टीया निर्णया २०१८ साल माघ महिना - मिलिटरी कमाण्डरया रूपय् बखानसिंह गुरूङ्ग अले राजनैतिक कमाण्डरया रूपय् जगतप्रकाश जंग शाहा निम्हसियां नेतृत्वय् भरतपुर, ठोरी कब्जाय् कायेत नरकटियागंज, भारतं क्रान्तिकारीपुचः नेपाः प्रवेश जुला मीनबहादुरं भरतपुर गेष्ट हाउस कब्जा याये धुन धकाः जगतप्रकाशयात खबर बीइवं कन्हेकुन्हु हे नेपाली कांग्रेसया ध्वाँय् ब्वयाच्वंगु गेष्ट हाउसय् जगतप्रकाश जंग शाह थ्यंकः फाला अथे थःगु पार्टीया ध्वाँय् ब्वयायंगु खंबलय् वयुकःगुलि लयृताया दिल जुइ, थ्व फीसं अनुमान जक याये फुगु खँ खः। तर..............। विडम्वना ! आश्चर्य ! अनला अनर्थ जुइ धुंकूगु जुया च्वन खनी। छन्हु न्हयो हे शाही सैनिकं गेष्ट हाउस कनं थःगु ल्हाती लाके धुंकुगु जुया च्वन खनी। मिलिटरी कमाण्डर मीनबहादुर अन मदय् धुंकूगु जुयाच्वन खनी। केवल धोखाया जालय् तक्यंकेत जक नेपाली कांग्रेसया ध्वांय् लिमकाःगु जुया च्वना जगतप्रकाशयात वहे थासय् अःपुक व याउँक हे ज्वना ४।५ न्हु तक वयुकःयात अनेकथंया सैनिक यातना बिला अन्तय् वयुकःयात स्याना हे बिला वयुकलं शहादत प्राप्त याना दिला वयुकः शहीद जुया दिला नेपाःया इतिहासय् शाह परिवारय् नं स्वतन्त्रता व प्रजातन्त्रया निंतिं थःत आहुति बीइपिं कायुमचा दुगु जुयाच्वन धइगु खँ न्हयब्वया क्यना जगतप्रकाश जंग शाहयात स्यात, थ्व खँ औपचारिक रूपं पुष्टि याःगु मदुनि। उबलेया सरकारंला पुष्टि याइगु खँ हे मखुत; आः प्रजातान्त्रिक सरकार वःगु दु, वं पुष्टि यायेमाः, अले शहीद घोषित यायेमाः, थ्व खँय् लिबाके मज्यू। अथें गुगुकथं गननं पुष्टि मजूसां तबि स्यात धइगु खँ सत्य खः। उबले भारतया "हिन्दुस्थान स्टाण्डर्स"य् थ्व समाचार प्रकाशित जूगु जुया च्वना न्यनेदु कथं यक्व यातना लिपा जगतप्रकाश जंग शाहयात जंगलय् दथुइयंकाः गोलिं कयेकाः स्याःगु जुया च्वना अथे स्याये न्ह्यो जगत प्रकाशयात माफि फ्वनेत नं धाःगु जुयाच्वना तर जगते प्रकाश आखिर जगतयाहे प्रकाश जुयाच्वना बरू मृत्युयात वरण याना दिल, माफिया "म" तक नं दुनुगलय् तया मदी। मानो लडाईलय् त्यानाः वम्ह वीर पुरूषथें जंगलया दत्थुइ, लाइनया पंक्ती मिलिटरी तयुगु न्हयोने दनाः मुसुमुसु न्हिलाःच्वना दिला सगं कायेत सगं बीइम्हसिगु ख्वाः स्वयाच्वने थें वयुकलं थःत गोलि नकीम्ह सैनिकतयुगु ख्वाः न्हिलाख्वालं स्वयाः मृत्युयात पाचिना दिला थज्याःम्ह महा पुरूष, महान् क्रान्तिकारी, विश्व-इतिहासय् म्ह हे जक दइ। थुकथं जगतप्रकाश जंग शाहया अन्त जुला

मांम्हं मदयेधुंका मांम्हसिगु सुटकेसय् कायम्हसिनं केवल छता चिज लुइकल - हिन्दुस्थान स्टाण्डर्डया पत्रिकाया कटिंग। बस । वयुकःपिनि छम्हजक काय् थौंकन्हे त्रिभुवन विश्वविद्यालयया प्राध्यापन कार्यय् संलग्न नवीनप्रकाश जंग शाहजुं पैतृक व मातृक अमूल्य सम्पतिया रूप व कटिंग सुरक्षितसाथ तयातःगु दु। थ्व लेख नं नवीन प्रकाश जंग शाहजुं कनादीगु खँया आधारय् च्वयेगु ज्या जूगु खः। शहीद जगत प्रकाश जंग शाहया छम्ह काय नवीनप्रकाश जंग शाहया नापं निम्ह म्ह्याय् - मधु राणा व सिन्धु राणा दु। मधु राणा गृहस्थी जीवनया लिस्सें सामाजिक ज्याय् संलग्न जुयाः व्वतिकया दीम्ह व्यक्ति खःसा सिन्धु राणा कुशल गृहिणी। बौया अन्तया तिथि मस्यूसां तवि वहे पत्रिका "हिन्दूस्थान जगतप्रकाश जंग शाहया अन्त ला जुल, तर प्रमाणित खँ गननं लुइका कायेफुगु मखु। थः भाःतया मृत्युया खँ दइला धइगु आशं श्रीमती जगतप्रकाश जंग शाह अर्थात् रश्मि छुं ई तक नरकटियागंज केन्द्रय् हे च्वना दिला अले लिपा सुवर्ण शम्शेरया आग्रहलय् कलकत्ताय् निर्वासित जीवन वितयुयाना दिला पति वियोग, निर्वासित जीवन रश्मिया निंतिं मृत्युया कारण जुला कयौं दिनतक नहे मनसे च्वँ च्वँ च्वँ च्वँ, ख्व ख्वं ख्व ख्वं, नुगः मछिंकुं मछिंकुं आखिरय् २०१९ साल श्रावण महिनाया तीजकुन्हु जगतप्रकाश जंग शाहया कलाः रश्मि राज्य लक्ष्मी देवी शाह नं आत्महत्या याना दिला रश्मिया आत्महत्या ह्रदय विदारक घटना। नेपाःया छम्ह वीर योद्धा व योद्धाया कलाःया अन्त थुकथं जुला

Hindusthan Standar[illegible]

CALCUTTA, THURSDAY, FEBRUARY 22, 1962

Mr. Jagat Prakash Shah in a happy mood with his wife, Mrs. Roshmi Shah, before taking leave for participation in the recent revolt at Bharatpur in southern Nepal.

(Report on Page 5)

Jagat Shah Killed [illegible] Action

From Our Own Correspondent

KATHMANDU, FEB. [illegible]

Among those killed in last Bharatpur revolt in [illegible] Nepal was Mr. Jagat Prakash Shah who was one of the staunch supporters of a Nepali Congress. He was the President of Dhading District Committee of Nepali Congress in western Nepal [illegible] King Mahendra banned all political parties in the country last year. In Nepali Congress circles he was said to be a strong man in western Nepal.

In the wholesale round up of politicians in Nepal after the dismissal of the Koirala cabinet in December, 1960, Mr. Jagat Prakash Shah and his wife, Mrs. Roshmi Shah, were also arrested and were in jail for nearly six months. They were released from jail in May, 1961, but were not allowed to leave Kathmandu valley. In and around June last Mr. Jagat Prakash, however, cleverly managed to escape from here along with his wife, Mrs. Roshmi, towards India and since then both of them were in India as refugees.

Mr. Jagat Prakash Shah was [illegible] directly related with King Mahendra as cousin. According to Nepalese history, [illegible] King Rana Bahadur Shah had two wives, one from a Shah family and the other from a [illegible] whom he married [illegible] tradition and [illegible] male issue of that marriage, Crown Prince [illegible] to the throne. King Mahendra [illegible] to be the eighth generation of [illegible] Shah from the [illegible] blood. Similarly Mr. Jagat Prakash Shah was also eighth generation of King Rana Bahadur from the Shah blood.

Thus Mr. Jagat Prakash Shah, a man from the royal family fell a victim to sten guns of the

Continued on Page 5 Col. 7

Personal Guards of his cousin King Mahendra on February 9.

Besides his wife, Mr. Jagat Prakash Shah left two sons, three daughters, his old father, [illegible] Mr. Bal Krishna Shamsher [illegible] relations of [illegible] and a large number of friends behind him to mourn his untimely death.

टाइम्स" या आधारयात मानय् यानाः दँयूदँसं बौया श्राद्ध यायेगु ज्या यानावया च्वनाद्यूगुनं नवीनप्रकाश जंग शाह पास्वें जिमिसं सीइका। धन्य जगत प्रकाश जंग शाह। धन्य वयूकःया मां-बौ ! ❑

- नेमसिंह नकर्मी

Bluebird

the Supermarket and Departmental stores

Tripureswor
Kathmandu, Nepal.
Ph.212826, 215505, 215468

Lazimpat Branch
Kathmandu, Nepal
Ph.415181

Ghoomti Resturant & Bar

Super Market, New Road.

Where we entertain you with good food
and
melodious gajals

Our specialities: Indian, Muglai Tandoori and South Indian Dishes

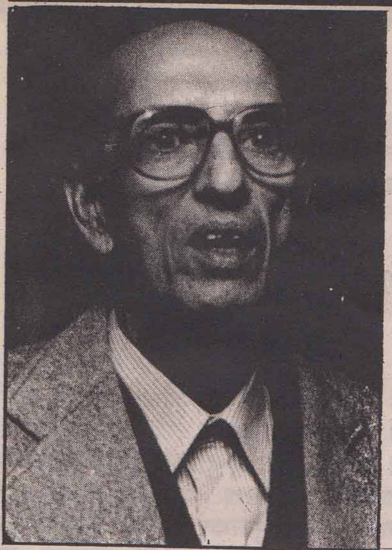

"संचार माध्यमय् नं फुक्क भाषिक साहित्यिक, साँस्कृतिक भावना प्रतिविम्वित जुइमाः"

– गिरिजाप्रसाद कोइराला

❋ प्रधानमन्त्रीजु, प्रजातन्त्रया पुनर्स्थापना लिपा जनतां यक्व स्वँया आशा काःगु स्वः। गुकी मध्यय् बजार नियन्त्रण अर्थात् अत्यावश्यक दैनिक उपभोग्य बस्तु दंकेगु। थौंकन्हेया बजार स्थिति स्वयेगु बस्वतय् जनतां बिचाः याःगुया ठीक अःस्वः सरकारया राहत बियेगु बचनबद्धताय् धक्का लाःवना च्वंगु दु। थुकिं यानाः महामानव वी.पी. कोइरालाया नयेगु, पुनेगु, च्वने दइगु म्हगस पूवनींला ?

– न्हूगु सरकारया गठन लिपा अत्यावश्यक वस्तुया भाः नियन्त्रण यायेगु व देसय् शान्ति सुरक्षा कायम यायेगु स्वँयात जिमिसं उच्च प्राथमिकता वियागु स्वः। शान्ति सुरक्षाया न्ह्यसलय् थौं सरकारया न्ह्योने स्वास चुनौति मदु। जनतां आः सुरक्षाया वातावरणय् च्वनाच्वंगु अनुभव याये धुंकूगु दु। शान्ति सुरक्षाया स्थितिया थ्व परिवर्तन छुं स्वास कथंया प्रशासनिक सुधार व सरकारं काःगु स्पष्ट नीतिं तुरून्त जुइ फत। तर बेसाः भाः (मूल्य) नियन्त्रणया विषय थ्व सिबे भिन्न दु। थुकियात कयाः सरकारया सफलता व असफलताया स्वँ ल्हायेगु बस्वतय् मूल्य बृद्धिया कारणत ध्वाथुइकेगु तस्सकं जरूरी जुइ। थौंया मूल्यवृद्धिया गुलिस्वे थज्यागु पक्षत दु गुकी भ्रीगु छुं नियन्त्रण मदु। विश्व-अर्थ व्यवस्थाय् हे वःगु गुलिस्वे सकरात्मक व नकरात्मक प्रवृत्तिया प्रभाव भ्रीथाय् नं लाइगु स्वभाविक हे स्वः। थुकियात भ्रीसं जक गथे पने फइ ? नापं गुलिस्वे स्वँत भ्रीगु नियन्त्रण व प्रयासय् नं भर परेजुइगु कथंया दु। थौं जिमिगु ध्यान थुगु दिशा पास्वे केन्द्रित जुयाच्वंगु दु। मूल्य नियन्त्रणय् भ्रीत तःधंगु सफलता मजूसां तबि थुकिया बारय् जिमिसं छुं विशेष प्रयास शुरू यानागु दु, गुकिया प्रभाव याकनं हे जनसमक्ष वइगु आशा यायेफु।

❋ देसय् बेरोजगारीया समस्याय् न्हिया न्हिथं वृद्धि जुजुं वनाच्वंगु दु। यदि थुकियात इलय् हे पने भफत धाःसा भविष्यय् थ्वं बांमलाक्क असर लाकेफु। थुकियात पनेत छुं उपाय तर्जुमा याना दियागु दुला ?

– बेरोजगारीया समस्या शिक्षित जनसंख्याया बृद्धि व लजगाः (रोजगार) बीफइगु कथंया निकायतयुगु कमीं उत्पन्न जुइगु स्वः। आः भ्रीगु देसय् स्वास याना युवातयूके थ्व समस्या ब्वलना वया च्वंगु दु। लजगाःया नामय् न्हून्हूगु सरकारी कार्यालयया गठन व सकसितं जागीर बियेगु पुलांगु नीतिं यानाः थ्व समस्या ब्वलनावःगु स्वः। नेपाली काँग्रेसया थ्व सरकारं थुकी भिन्न दृष्टिकोण काःगु दु। मुलुकय् उद्योग धन्दाया विकास व स्वआर्जन याये फइगु कथंया शीपमूलक आर्थिक क्रियाकलाप शुरू याये फत धाःसा गुकिं समस्याय् निश्चय नं कमी वइ। जिमिगु प्रयास थ्वहे दिशापास्वे लक्षित दु।

❋ देसय् विद्यमान विभिन्न जनजातीया भाषा, साहित्य, कला, संस्कृतिया उत्थान, संरक्षण व सम्बर्द्धन यायेगु सरकारया कर्तव्य स्वः। थुकी संचारया तःधंगु ल्हाः दु। देसया छगू जक टेलिभिजन व रेडियो नेपालय् थुकिया निंतिं अलग्ग हे माःगु व्यवस्था याये मफइला ? छुं ला न्ह्यो ने.टीभीइ नेवाः भासं अलग्ग हे कार्यक्रम तयेगु बारय् स्वँ न्ह्यागु स्वः धाःसा थौं व दत्थुइ हे तनावन। अथे हे रेडियो नेपालय् पूर्व संचालित कार्यक्रम "जीवन दबू" हाकनं संचालन जुइगु स्वँ नं न्यने दुगु स्वः। थुकिया बारय् जानकारी दइला थें ?

– छिं धया दीथें देसय् विद्यमान थीथी जनजातिया भाषा, साहित्य, कला व संस्कृतियात जिमिसं राष्ट्रिय धरोहरया रूपय् मानय् यानागु दु। थ्व प्रजातान्त्रिक सरकारं फुक्क भाषा, साहित्य, कला व संस्कृतिप्रति समान दृष्टिकोण तःगुलिं सकसिगुं समान रूपय् विकास जुइमा, संरक्षण व सम्बर्द्धन जुइमा धइगु जिमिसं इच्छा यानागु स्वः। संचार माध्यमय् नं फुक्क भाषिक, साहित्यिक, साँस्कृतिक भावना प्रतिविम्वित जुइमाः। प्रजातन्त्रया पुनर्स्थापना लिपा भ्रीगु संचार माध्यमय् थ्व न्हूगु दृष्टिकोण वःगु स्वँ सकसिनं वाःचायेके धुंकूगु दु, व अज्ज छु याये फइ धइगु बारय् छुं न्हूगु सोचाइ व्यवहारय् हयेगु पास्वे श्री ५ या सरकारया ध्यान वंगु दु।

(प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाजुं २०४८।६।१३ गते "मन्तुना" लयूपौयात नेपालीं अन्तर्वाता विया दूगु)

थौं-कन्हे | प्रजातान्त्रिक मूल्य व मान्यता - थौंया आवश्यकता

जन आन्दोलन लिपा गुगु तःधंगु राजनीतिक परिवर्तन झीगु देशय् जुल, नेपाःया राजनीतिक इतिहासय् व ज्वगु घटना गवलें मजुनी । थ्व छगू अद्वितीय घटना खः । अप्रत्यक्ष रूपं स्वयेवलय् सोभियत रूसया राष्ट्रपति मिखाइल गोर्वाचोभया पुनर्निमाण व खुल्लापन नीतिया कारणं विश्व राजनीतिक आकाशय् तःधंगु भ्वखाय् ब्वल । थुकिया प्रभावं नेपामीतयूत नं थिल । धाथें धायेमाल धासा ल्यायम्ह ल्यासेतयूत अप्वलं प्रभाव लात । साम्यवादया मातृभूमि रूसय् प्रभावकारी राजनीतिक परिवर्तन मेगु साम्यवादी दे जक मखु, विश्वया तानाशाही व्यवस्थाया जग हे संका विल । पूर्वि यूरोपया देतसें छसिकथं साम्यवादी व्यवस्थायात हाकु तिना प्रजातान्त्रिक प्रक्रिया हयेगुलिइ ग्वःसाग्वःल । झीगु देशय् नं थुकिया तःधंगु असर लात । थन सकल युवा युवती तयसं ३० दं पुलांगु पंचायती व्यवस्थायात ४९ दिंया जन आन्दोलनं लैंथना वान्छ्वया बिल । अले चैत्रया २६ मते कुन्हु जनताया सरकार गठन जुल ।

थुगुकथं नेपाया राजनीतिक परिवर्तनया प्रभावं वंगलादेशया जनता नं सुम्क च्वने मफुत । नेपाःमि तयगु उत्साह व प्रेरणा अनया जनता जुरूमुरू दन- शैनिक तानाशाहा एर्शादया विरूद्धय् जन आन्दोलन जुल, जनता प्रजातन्त्रया निति थःत पात । फलस्वरूप प्रजातन्त्रया सूर्द्यो लुगु जनता स्वन । थौं बंगलादेसं गणतन्त्रात्मक लँपुइ न्ह्यावना प्रजातन्त्रया अनुभूति याना च्वंगु दु ।

आः भूटानी जनतातयगु पाः वल । थौं अन जनतां मावन अधिकार प्राप्तया नितिं संघर्ष याना वया च्वंगु दु । निरंकुश राजतन्त्रया खिलाफय् वैधानिक राजतन्त्र, प्रजातान्त्रिक मूल्य व मान्यता, मानव अधिकारया नितिं यक्वसिन बलिदान याये धुंकलसा अल्याख मनुतसें थौं बर्वरताया सामना याना च्वनेमागु दु । थ्व प्रजातन्त्र प्रेमि जनताया नितिं असह्य वेदना खः । सन १९८९ निसें सुरू जुगु जन-आन्दोलनय् व्वःति कापिन्त सास्ती विइगुलिइ सेनां यागु शक्ति प्रदर्शनं सिमा हाचां गाये धुंकल । चां चां छँ छँ वना ज्वनेगु अल्प नेपाली भूटानी तयूत स्वं थाय् तक्क लितुलिना ज्वनेगु, सास्ती विइगु स्यायेगु पालेगु छुं जुया ज्वने मफुतसा लिना नेपालय् दुत छोया बिइगु भुटानी तानाशाही व्यवस्थाया धर्म जुया च्वंगु दु । द्वलंद्व नेपाली भुटानीत झापा, इलाम, पाँचथर, ताप्लेजुंग वया राजनीतिक शरण कावये मागु झीगु लागि नं छगू चुनौति खः । तर नेपाः सरकारं गुलि यायेमागु खः उलि इमित ग्वहालि याना च्वंगु मदु । थ्व चिन्ताया विषय खः । एमनेष्टी इन्टरनेशनल (बन्दी विमोचन संस्था) नेपापाखें पीडित भुटानी जनताया नितिं व्यापक प्रचार प्रसार याना इमिगु उपरय् सहानुभूति व सहयोगया लागि अपील याना वया च्वंगु दु । अथें थनया मानव अधिकार संस्थातसें थः थःगु पाखें फुगु चागु ग्वहालि याना मानवताया अभिव्यक्ती ब्वंका वया च्वंगु दु ।

सुनं तानाशाह चाहे व जुजु हे छाय् मजुइमा, यदि वं थःत जनताया चाहना अनुरूप हिइके मफुत धासा वा महिइकल धासा व वहे थासं न्हनावनी गुगु थासय् च्वना वं प्रजातन्त्र व मानव अधिकारयात हाकु तिना छ्वयूत बर्वतायात पाचिना जनताया सःयात कुण्ठित यायेगु स्वैः । थौं विश्वया राजनीतिक घटनां थ्व हे धया च्वंगु दु ।

थौं अन्तर्राष्ट्रीय समाजय् साम्यवाद न्हना वना च्वंगु कारणनं थ्व हे खः । आ प्रमाणित जुइ धुंकुगु दु कि साम्यवादी व्यवस्था धइगु अवैज्ञानिक अप्रजातान्त्रिक व्यवस्था खः । ऐगल व कार्लमाक्सया विचार व सिद्धान्त ७२ दं न्हापा सोभियत रूसय् स्थापना जुगु खः । थौं अन जक मखु विश्वया कुं कुलामय् तकनं साम्यवादया जग नापं न्हना वन । झीसं खने हे धुन कट्टरपन्थी कम्युनिष्टतयसं कू याना राष्ट्रपती मिखाइल गोर्वाचोभयात हटे यायेत स्वसां तवि ७२ धण्टा लिपा जनतां मिखाइल गोर्वाचोभयात हाकनं हया तुं त्वतल । रूसी गणतन्त्रया राष्ट्रपति बोरिस यल्सीनं थुगु झोलय अति प्रशंसनीय भूमिका म्हिता दिल । आः बाल्टीक गणराज्य, इस्टोनिया, लायभिया, लिथुवानिया अलग्ग जुइ धुंकुगु दु । व राज्यतयसं थःत थमंतु स्वतन्त्र गणराज्य घोषणा याना साम्यवादी सिद्धान्तयात जग निसें हाकुतिना वान्छोया विल, उलि जक मखु कार्लमाक्स व लेनिनया सालिक तकनं क्रेनं लिकया कोथला विल । थज्यागु नं दिन वइ धका जनतां सायद कल्पना तकनं यागु खइ मखु । जनताया ईच्छा व आंकाक्षायात सुनानं पना पने फैमखु ।

तर आश्चर्य यायेमागु छता खँ छु धासा संसारं हे न्हना वना च्वंगु साम्यवादी सिद्धान्तयात हाकनं पलिस्थायायेगु धका नेपालय् कम्यूतिष्टतयसं सः थ्वयेका च्वंगु दु । संसद निसें फुटपाथय् तक क्रान्ति याना राजनैतिक अस्थिरता यायेगु इमिसं गुगु खँ ल्हाना च्वन व नकतिनी धैथें पुनस्थापना जुगु प्रजातान्त्रिक व्यवस्थायात ध्वस्त यायेगु अप्रजातान्त्रिक ज्या मखुला? छु प्रजातान्त्रिक संसदीय व्यवस्था मन्त धासा छु इपिं दइला? थ्व खँ इमिसं बिचा याये मागु खँ खः । असम्भव आस्वासन असत्य वाचांया परिणाम छु जुइ व इमिसं मस्यूगु खँ नं मखु । ३० दँ तक मदिक्क संघर्ष याना, हि चःति हायूका हःगु प्रजातन्त्ररूपी सिमायात अनन्त काल तक म्वाका तयगु झी सकलया परम कर्तव्य खः । थौं झी सकलें जाना प्रजातन्त्रया रक्षा यायेमागु दु, नेपाः व नेपामितयूत भाग्य निमार्ण यायेमागु दु ।

मार्शलजुलुम शाक्य

नेपाली चलचित्र व फ्रीगु दरिद्र मानसिकता

✍ अशेष मल्ल

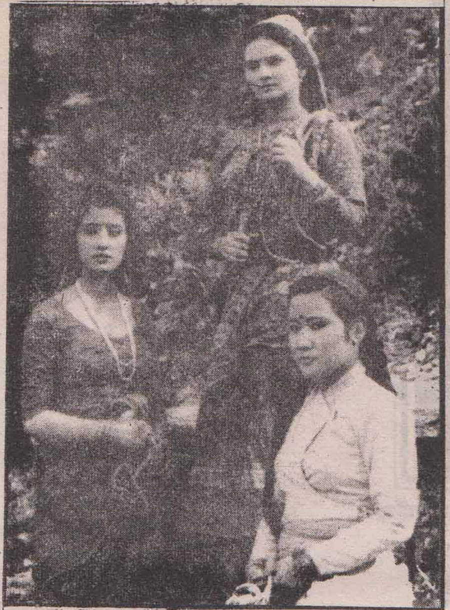

नेपाली चलचित्रया निर्माणय् थुखे छुं दँ निसें निर्मातातय्‌के अपेक्षाकृत उत्साह खनेदया वयाच्वंगु दु। दँय् म्ह नं स्वंगू प्यंगू प्याखं (चलचित्र) दयेकेगु जुया वयाच्वंगु दु, गुगु छगू सुखद खँ खः। सरकारया प्याखँ दयेकीपिं निर्मातातय्‌त आयकरया ५०% बिइगु अले नेपाली प्याखं क्यनीगु हलयात ५% बिइगु नीतिं प्याखं दयेकीपिंनिगु लागी उत्साह जुइगु स्वभाविक खः। तर अथे - खयाः नं शुरूनिसें नेपाली प्याखंयात दुवालाः स्वयेगु बखतय् न्हूगु व थःगुपनया अभावयात विचा याना स्वय् माःगु खने दु। "परालको आगो" थौंतकया दुने पिहां वःगु मध्यय् छगूजक अलग्ग पहिचान दुगु प्याखं खः। व्याबहारिक पक्षं जक मखु कलात्मक पक्षं नं थथे ज्वःगु मेगु प्याखं खने दयेकः वःगु मदु। छुं हदतक "वासुदेव" कलात्मकता पाखे उन्मुख मजूगुला मखु, तर पूर्णतः व्यवसायिक पक्षं लिचिले धाःसा मफुत। थ्व खँ सत्य खः कि प्याखं दयेकाः लखौं दां "घाटा"य् छवय्‌गु सुयातं यइमखु, यइगु खं नं मखु। भारतय् नं आम दर्शकया निंतिं कलात्मक प्याखंत पचय् जुइमखु। थ्व फ्रीसं खना च्वनागु खँ हे खः। सत्यजित रायथें ज्वपिं निर्देशकया प्याखं सार्वजनिक रूपय् प्रदर्शन जुइगु बखतय् दर्शकतय्‌गु व्यापक सहभागितापाखें वन्चित जुइमालीगु अवस्था दु। थुगु अवस्थाय् फ्रीगु अर्थात फ्रीसं दयेकेगु प्याखं व्यवसायिकता पाखें लिचिलाः कलात्मक जुइ फइगु स्थिति दहे मदु। तर न्ह्यसः थ्व मखु, न्ह्यसः छु धाःसा थन गुलि नं प्याखं निर्माण जुइ व फुक्क भारतीय हिन्दी सिनेमाया नक्कल यानाःजक निर्माण जूगु खने दु। सकल निर्माता निर्देशकतय्‌के छता छाप छु लागु दु धाःसा हिन्दी प्याखंया फर्मूला ज्वनावने फतकि व प्याख दर्शकतय्‌गु निंतिं रूचकर जुइफु। हिन्दी प्याखंया फर्मूला धायेगु बखतय् मतिना, बलात्कार, फाईट, विछोड व अन्तय् मिलन। थ्व फर्मूला समाःयानातःगु बाखं हे मूलतः न्ह्यागु नं प्याखंनय् दइगु विशेषता खः। गुलिखे नेपाली प्याखंया सम्बादयात हिन्दी दयेकेगु खःसा हिन्दी प्याखं स्वयाः छुं भचा नं पाइ मखु। यद्यपि टेक्निकल दृष्टिइ गुलिखे त्रुटीत लुया मवइगु मखु। थथे टेक्निकल दृष्टिइ कमजोर जुइगु फ्रीगु सन्दर्भय् स्वाभाविक नं खः। तर गनतक प्रस्तुतिया खँ दु, उकी भारतीय चलचित्रया प्रत्यक्ष प्रभाव लाइगु धाःसा फ्रीगु दासता खने दइगु खः। नेपालीपन, नेपाली परिवेश व थःगु शैली ज्वंगु प्याखं दर्शकया निंतिं अरूचिकर जुइधकाः धाये फइमखु। कतःया नक्कलं सीमा हाचांगाल धाःसा बरू अरूचिकर जुइफु। पाकिस्तानी निर्मातानाप संयुक्त लगानी दयेकूगु तथाकथित नेपाली प्याखंयात दर्शकतय्‌सं बांलाक हे मयेकल। फलस्वरूप अधिकांश व प्याखंत फ्लप जुल। थुकिया कारण छगुहे जक खः - नेपाली सन्दर्भय् विलकुल हिलाबुला मजूगु परिवेश। पिनेया परिवेशय् नेपाली पात्र वा भाषा ल्वः मजुल, पचय् मजुल। हिन्दी प्याखंया नक्कल याना दयेकूगु थौंया यक्व धइथें प्याखंत थुगुकथं पचय् जूगुया छगू जक कारण खः - हिन्दी प्याखंनं फ्रीगु मानसिकतायात दास दयेके धुंकूगु दु। नेपाली सन्दर्भ, परिवेश व शैली प्याखं दयेकूगु खण्डय् पक्का नं स्वकुमि (दर्शक) तय्‌गु पाखें लसकुस जुइ। प्याखं चलय् यायेत हिन्दीया नक्कल यायेगु हे आवश्यक मजू। तर थन फ्रीगु दरिद्र मानसिकताया कारणं थ्व वास्तविकता व्वलंगु खः। धायेमफु फ्री थुगु पाखें मुक्त गुबलय् जुइगु खः ? ●

बिचाः हायेका

"चक्कं स्व्यः" या संस्थापक सदस्य मयज्‌ु उमा नकर्मीया मां नन्दमाया नकर्मी ६१ दँया उमेरय् ने.सं.१११३ दिल्लागाः दशमी सोमवा कुन्हु दिवंगत जुगुलिं दुःखं क्यंपिं परिवारप्रति बिचाः हायेका।

\- चक्कं स्व्यः

यें

भिंगु घौ, दुरू, चिज, मखन,
क्रिम, पनिर, घ्यो व मेमेगु
दुरूया पदार्थया नितिं
न्ह्याबलें लुमंका दिसँ

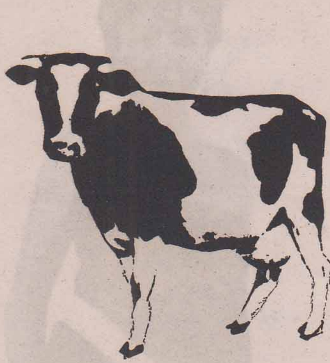

कटेज डेरी प्रडक्टस्
धोबिचउर, क्षेत्रपाटी
फोन नं.२१४०८२, २१५८२८

छिगु भिंगु ज्याःया नितिं अर्डरकथं छेँ तःवयेगु (Home Delivery) व्यवस्था नं दु।

प्रजातान्त्रिक समाजवाद - छगु विवेचना

★ कपिल श्रेष्ठ

प्रजातान्त्रिक समाजवाद छाय् ?

छुं ईया दुने विश्वय् न्यंक हे अभूतपूर्व राजनीतिक व सैद्धान्तिक उथलपुथल जुगु स्वने दत। बीसौं शताब्दी सुरू जुसांनिसें थुखे थुलि महत्वपूर्ण अप्रत्यासित व विष्मयकारी परिवतर्नया अनुभव गुबलेसं जुगु मदुनी । स्वः नं स्वः, थौं विश्वयुद्ध व आणविक युद्धया निरन्तर खतरां तकनं भ्याहे असर मलागु साम्यवादी विचारधारा व सिद्धान्तय् आधारित नंया थां थें बल्लागु स्वने दुगु व्यवशथात छकलं दुनावनसा ल्यं दनिगु नं दुना वनीगु अवशथाय् ध्वने धुंकुगु दु । साम्यवादी शासन दनिगु देशय् नं नांजकया व्यवशथा जक दनी । विसंगति, अन्यौल व असंख्य असफलताया कारण थौं साम्यवाद बुंख्याःचा जुया च्वने मागु दु।

मनूया स्वभाव व इतिहासया गलत व संकुचित व्याख्याय् आधारित साम्यवादी व्यवस्था ७० दँ सिबे अप्पोतक लखंलख निर्दोष मनुतय्गु ज्यान कया जिलला वा वर्लिनयाथें ज्वःगु कुख्यात पखाः दयेका जिल वा जनताया हि-चतिं कमे यागु अरवौं डलर दां आणविक हातहतियार मुंकेगुलिइ दुरूपयोग यायां वयाली थौं न्यंक भनं हे न्हंकावनेमाल। म्हिगतक तधंगु विकास व प्रगतिया दावी यापिं साम्यवादी देनं थौं थःगु अस्तित्वयालागि अले जनतायात छपे नकेत थःम्हं दुष्मनया धलखय् तयातपिं पूंजीवादी देतय्गु न्ह्योने ल्हा फया च्वने माल।

थथे हे शासकवर्गया निहित स्वार्थया नितिंजक जवरजस्तीं हगु पंचायती व्यवशथाथें ज्वःगु अप्रजातान्त्रिक व अधिनायकवादी शासन पद्धतीं देयात स्यंकेफक्को स्यंका थकुगु उदाहरण नं माक्वं दु।

थुंकिया अस्वः सामाजिक न्याय प्रजातन्त्र, मानवीय स्वतन्त्रता व मानवअधिकारया सिद्धान्तय् आधारित प्रजातान्त्रिक समाजवादी व्यवस्था नाला वया च्वंगु देलय् विश्व राजनितीइ वगु थां क्वांया छुंनं नकरात्मक प्रभाव लागु स्वने मदु । वरकंछि विश्व न्यंक हे थुकिया लोकप्रियता व आकर्षण धासा न्हिया न्हिथं बढे जुया च्वंगु दु, अले थ्व सिद्धान्तयात माने याइपिनिगु राष्ट्या संख्या नं न्हिया न्हिथं अप्पो दया वया च्वंगु दु। थौं थुकिया कट्टर विरोधीत नं प्रजातान्त्रिक समाजवादया स्पष्ट व परिपक्व तर्कया श्रेष्ठतायात स्वीकार यायेत वाध्य जुगु दु। वास्तवय् प्रजातान्त्रिक समाजवाद हे साम्यवाद व पूंजीवादया छगु जक पत्यायाये बहगु व नाला काये वहगु कथं न्ह्योने वया च्वंगु दु। छायधासा थुकिइ नत साम्यवादया थें ह्नगंगु सिद्धान्तय् आधारित एकोहोरो व्याख्या दु, न त थुकिइ पूंजीवादी व्यवस्थाय् थें न्ह्यागु स्वँय् अनिश्चितता व अनियन्त्रण (विशेष कथं आर्थिक क्षेत्रय्) व समाजया शोषित व ल्यूने लाना च्वंपिवर्गया समस्याप्रति असंवेदनशीलता व वेवास्ता हे दु। प्रजातान्त्रिक समाजवाद नाला कया वया च्वंपिं राष्ट्रत भौगोलिक आकारय् चिधं व प्राकृतिक स्रोत-साधन म्हं जक जुसां आर्थिक विकास व थःम्ह नागरिकतयृत आधारभूत सेवा-सुविधा विइगुलिइ विश्वय् दकले न्ह्योने ला धैगु खँ स्वेडेन, डेनमार्क, नर्वे, फिनलैण्ड आदि राष्ट्या उदाहरणं प्रष्ट याना क्यं।

नेपालय् नं नेपाली कांग्रेस छगुजक थुकथंया पार्टी स्वः गुगुलिं प्यंगु दशक थुखेनिसें समाजवाद व प्रजातन्त्रया सिद्धान्तप्रति अटुट रूपं निष्ठा व्यक्त याना वया च्वंगु दु। वि.सं. २०१२ सालया बीरगंज महाधिवेशन निसें प्रजातान्त्रिक समाजवादयात नेपाली कांग्रेसं थःगु मूल सिद्धान्तया रूपय् स्वीकार यागु स्वः। थ्व हे भ्गोलय् २०१५ सालया देया इतिहासय् दकले न्हापां सम्पन्न जुगु संसदया नितिं जुगु आम निर्वाचनय् जननायक विश्वेश्वरप्रसाद कोइरालाया नेतृत्व प्राप्त नेपाली कांग्रेसं स्वव्वय् नीब्वः स्पष्ट बहुमत हया थःगु लोकप्रियताया प्रमाणित याना क्वंगु घटना थौं तक भ्गीगु न्ह्योने क्वाः हे क्वाः नी। थुकथं जनसमर्थन प्राप्त नेपाली कांग्रेसया सरकार वयधुंका तःगुमछि दूरगामी नीति व कार्यक्रमत संचालन याना नेपामि तयृगु आर्थिक व सामाजिक जीवनय् ह्यूपा हया समाजय् स्वनेदुगु गरिवी, शोषण, व ल्यूनेलागुयात निर्मूल यायेगु तधंगु प्रयास यागु स्वः। दच्छि व दत्याया शासनकालय् नेपाली कांग्रेसया सरकारं विर्ता व राज्य-रजौदा उन्मुलन, भूमिसुधार कार्यक्रम, सहकारी संस्थातयृगु गठन, ग्रामीण विकास कार्यक्रम, विकेन्द्रित शासन प्रणाली योजनावद्ध आर्थिक विकाश, बनया राष्ट्रियकरण, शाही नेपाली वायु सेवा निगमया राष्ट्रियकरण व मेमेगु यक्वः राष्ट्र निर्माणया ज्याभ्गो जोडतोडं न्ह्याकुगु स्वः। १५ दँया दुने सकल नेपामिया जीवनस्तर स्वस्थ, सुरक्षित, सम्मानित जुइमा, स्वाभिमानी नागरिक कथं सकल नेपामिं जीवन हने फयमा धइगु तधंगु म्हगस व संकल्पया पलाः तत्कालीन प्रधानमन्त्री बी.पी. कोइरालां ल्ह्वंगु स्वः, तर दुर्भाग्यवश नेपाली जनताया थ्व फुक्क चाहना व

आकांक्षायात २०१७ साल पौष १ गते कुन्हु जुजु महेन्द्रं ल्स्वंगु राष्ट्रघाटी पलाखं चूं चूं याना बिल। दत्या न्ह्यो नेपाली कांग्रेसया आव्हानय् न्ह्याकुगु जनआन्दोलनया सफलता पश्चात प्रजातान्त्रिक व्यवशथाया पुनर्वहाली जुया जनताया ल्हाती सार्वभौमसत्ता वल, देश हाकनं दन । स्वंगु दशकतक मदिक्क सामन्ती, प्रतिक्रियावादी व मतियारतय्गु षडयन्त्रं बलजफतीं न्हूयातगु म्हगसयात ज्वलय् हिइकेगु तःधंगु अवसर व हाथ्या निगुलिं थौं भ्हीगु न्ह्योने वःगु दु। नेपाली जनताया थ्व इच्छा व चाहना पुरा यायेगु भ्होलय् लँ क्यनेत व प्रेरणा विइत प्रजातान्त्रिक समाजवादया विचारधारा न्ह्यावलेसं जीवन्त रूपय् भ्हीगु न्ह्योने दु।

थ्वहे सन्दर्भय् नेपाःया छम्ह जक प्रखर समाजवादी चिन्तक व स्रष्टा भाजु विश्वेश्वरप्रसाद कोइरालां प्रजातन्त्र व समाजवादया दथ्वी च्वंगु सम्बनधया वारे न्ह्यः ब्वया थ्यूगु धारणां भ्हीगु नुगलय थाय् कया च्वंगु दु। वयकलं सुत्रवद्धकथं न्ह्यावले धायेगु यानादिइ, "साम्यवादय् प्रजातन्त्र तया विल धासा समाजवाद जुइ अले समाजवादय् प्रजातन्त्र लिकनाविलधासा साम्यवाद जुइ" अर्थात प्रजातन्त्र हे छगू जक थज्यागु कारक तत्व खः गुकिं छुं हदतक समान खने दुगु थ्व नीगू सिद्धान्त दथ्वी स्पष्ट विभाजनया ध्वः किया विइ। छायधासा, गथे विना प्रजातन्त्र समाजवाद सम्भव जुइमखु, अथे हे समाजवादी आधारशिला मदुगु प्रजातन्त्र नं ह्वगंगु अर्थमदुगु सावित जुइ थुकिया ठीक अखः छु खनेदु धासा विश्व न्यंकया साम्यवादीतय्गु नितिं प्रजातन्त्र प्रति प्रतिवद्धता (यदि जुगुहे खण्डय्) परिस्थिति विशेषं खने दुगु वाध्यता जक खः। साम्यवादीतय्गु मूल उद्देश्य ला मार्क्सवादया सिद्धान्तय् आधारित अधिनायकवादी जनवाद व नौलो जनवाद स्थापना यायेगु खः। प्रजातन्त्र व प्रजातान्त्रिक संस्थात व गन्तव्यय् तत्कालिन साधन व माध्यम जक खः। विचाः व व्यवहारय् खने दुगु थज्यागु विसंगति व अन्यौलं याना साम्यवाद थौं क्रमशः असान्दार्भिक व कमजोर जुजुं वना च्वंगु दु। साम्यवादीया तुलनाय् समाजवादीया नितिं प्रजातन्त्र छगू मदयेकमगागु जीवनतत्व हे खः। प्रजातन्त्रया अनुपस्थितिइ वं थःगु अस्तित्वया कल्पना तकनं याये फैमखु । थ्व हे कारणं यानां समाजवादया आधुनिक स्वरूपयात "प्रजातान्त्रिक समाजवाद" धायेगु यागु खः। अले थज्यागु सिद्धान्तयात नालाकापिं देलय् छुं गथे जुया मदयेकमगागु उद्योगधन्दाया राष्ट्रियकरण हे यायेमागु स्थिति वलधासा उद्योगपतितय्त उचित मुआवजा मविइगु नीति नाला काइ मखु। समाजवादं प्रत्येक नागरिकया नागरिक व मानव अधिकारया अक्षुणतायात आदर याइ। ❖

संस्कृतिस्वाःगु यल त्वाः व जातया कुनां

✍ मदन मोहन

थ्व यल देशय् गुगु किसिमं संस्कृति न्ह्याना च्वन वहे किसिमं त्वाःया संस्कृतियात ल्वय्क जातया नां नांलय् दयाच्वन। जात या नां यइपु हे धायमाः । विभिन्न त्वालय् नुगः हे काये। श्री निवास मल्लया पाःयागु कीर्ति पताकाय् नोग्ल च्वयातःगु त्वालय् सरस्वती मूर्ति दुगुलिं नुगलय् सरस्वती बांहेलाः। तर वहे नुगलय् सिँन्या नं दुगुलिं नुगलय् सिँन्या धाये बलय् नुगः स्याःगु अर्थ नं बः। थ्वहे नुगलय् मू बस्तु ला लुँहिति हे ख्वः। न्हापा लँस्वयाः थथ्याःगु लुंहिति यल नुगःया विशेषता ख्वः। थन च्वंगु हिती लः चिधा जुलकि नाय् स्व्यः या मुहानय् स्वः वनेमाः। दँय्छकः कलः बँय् मदिकुसे पुजा याइ भ्वय नइ, ल्यं पुल्यः त्वःता थकी, छँय् हइमख्वुगुलिं उबलय् वयकःपिन्त सिँन्या धाइगु ख्वःसां वयकःपिनि नुगलय्सिं मन्याः। देशय्गाक्क थिकय् जुयावः बलेय् छुं नं ल्यंका थकेगु चलन मदुगु जुसेंलि नुगलय् सिँन्या साकार जुल। लुँहिति महाला थ्वहे थासय् कृष्णा द्यःया भजन फल्चा दु। थनहे चख्वुनं राग

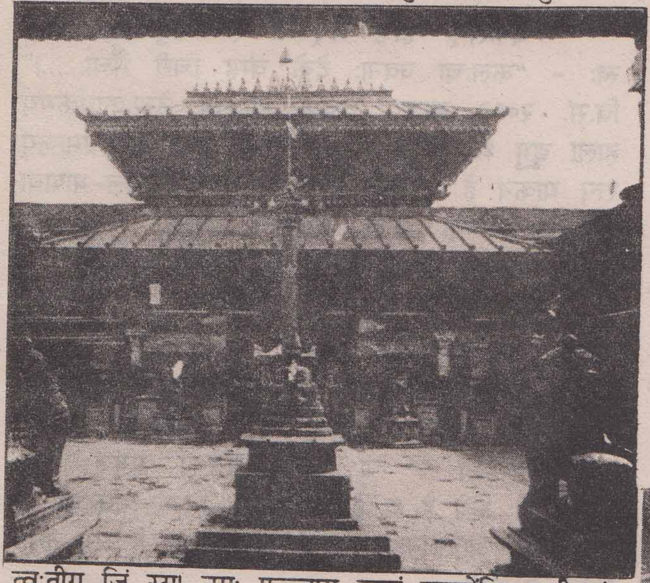

त्वःतीगु जिं स्यू। नुगः फल्चाय चख्वुं महासेंलि थुकी नं लुँहिति दच्छि यंकं महाल। सिँन्या व चख्वुं त स्वयाः न्हाय् ब्वया च्वनीपिं न्हाय् ताहाः पुर्वीय भागय् दसा थन हे भौ हालीगु नं ताया। थन भौ, चख्वुं, द्वंहंनं, दु तर द्वंहंतय्त साँढे धायेमाः। ख्वँय् भासं साँढे, भ्फीगु भासं द्वहं हे ख्वः। द्वहं स्यस्यःलय् नं दु, तलेजुया न्ह्योने न्हापा ख्विं थाइपिंनं द्वहं हे ख्वः। व द्वहं बुरा मन्त। थथेहे मंगःपिवा लाख्वय् दुसा गनं गुथी सम्ह्य् ज्वल ख्वः गुं जातनं दु। इख्वालख्वुइ फसि. सौंगलय् पायँ बजि धौं चंकी चिपालु इख्वालख्वुइ मुस्या वलाय् न्याछ्यों. गाःबहाः न्वालय् मेछ्यों महापालय् सिँख्वाः सिमिख्वाः

दु। थ्व बाहिकं चालाछेँय् कँय्लं नपसः त्वालय् लाकांसू चंबुइ, नाय् घ्वाकासि पो दु । मेपिं मसानय् पा च्वनीपिं पोतनं देसं पिने घ्वाकासी च्वनीगु ख्वः। प्रधान पःमांत देया प्यंगू देया भागय् नं दु। क्वाःबहाः पिने धाला छेँ सौगः य नमुगू। इख्वालख्वुइ जक मन्त, छगूहे कायस्थय् प्यंगू कुनांदु। कारांकुरू दुगु माकः कवय् जक वलख्वुं न्यउट दुनेलाः। छा बहालय महाजुत जक बकुलाः। थुमिकचा आःमःत्वाः मंगः क्वपुण्डोलय् दु। इख्वालख्वुइ नांगा स्व्वाः (नांस्व्वाः) पर्जा आय्नो ततु कःसूलय् कःसूतमन्त, जाकितमन्त ल्वाकःबाकः भेलाछेँ मन्तसा महापालय् जोसीं छेँ न्याना कासेंलि जासि नं मन्त। महाजु जक न्याधाः, भेला छेँ, मंगः, महापाः नुगः, क्वालख्वु, दौबहालय्, नःबहिली दनि। लुँख्वुसी फइत स्वइपिं गँय्डा ज्यापु ख्वः। फइस्यस्यः ख्वः। थुमिगु नां कुनां गनं वल, माले मानि। थुपिं फुकसिनं बुंग द्यः साःव । ❁

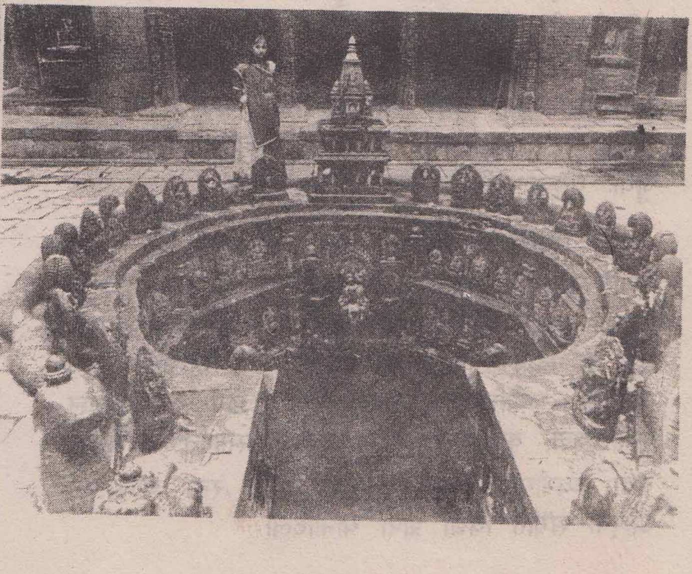

प्रतिभा परिचय

गन च्वंम्ह मनू गन थ्यनी, गन थ्यंम्ह मनू गन च्वनी। थ्व सुनानं अनुमान याये फइगु ख्वँ मखु, सुनानं धाये फइगु नं ख्वँ मखु । समय, काल, परिस्थितिकथं मनूया जीवन न्हयाइ, न्हयानावनी। ख्वः अथे न्हयाइम्ह वास्तवय् मेपिं सुं मखु, मनू हे ख्वः अर्थात थः हे ख्वः तर अथे धयां छुयाये? गुबलें गबलें थथे नं जुइयः, मचायेक जुइगु ला त्वःता हे छाये, चायेकं हे, मनं मख्वंक मख्वंक हे छथाय् वनेमाःम्ह मनू मेथाय् वनाच्वने यः ख्वनी। थथे वना च्वंम्ह मनूया नां ख्वः - रत्न "बेंहोशी"। वास्तवय् रत्न बेहोशी ला अवश्य हे मखु, बज्राचार्य ख्वः तर छाय् थें मस्यु बज्राचार्य मतसें उकिया थासय् (?) बेहोशी तयाः रत्न "बेहोशी" जुया दिल। माक्वं होश दयाः नं बेहोशी जुयादीम्ह वयूकः संगीतया "रत्न" ख्वः। रत्न ख्वया नं सुलाच्वन, रेडियो टी.भी वा संगीत कुथी वने माःम्ह मंगः बजाःया फुटपाथय् पसः तयाः जीवन हनाच्वन ! थ्व बाध्यता ख्वः- वयूकःया, थ्व विवशता ख्वः- झीगु संगीतया। तर अथेसां नं वयूकलं फुर्शदया इलय मे हालेगु लय (संगीत) तयेगु गुबलसं ल्वःमंका मदी, त्वफिका मदी। थ्व झी सकलया निंतिं लसताया ख्वँ ख्वः।

बि.सं. २०२४ सालंनिसें बि.सं. २०३६ साल तक वयूकः रेडियो नेपालया छम्ह म्यूजिसियन। हार्बिन, तबला, गीतार, फुक्क धया थें बाजं थायेसःम्ह रत्न "बेहोशी" या अन ज्या ख्वः- माःबलय् माकःथं मागु न्हाग्गुं बाजा थायेगु। वयूकःया अन स्थायी जागीर मखु, कन्ट्रायक्ट बेसिसय्। अथे अन रेडियो नेपालय् च्वँच्वं हे रत्न बेहोशीं गुलिख्वे नेवाःमे हालादिल, गुलिख्वे ख्वैय् मे हालादिल, गुलिख्वे मेय् लय तया दिल, गुलिख्वे मे च्वया नं दिल। तर .... तर ल्हा म्हुतु चुलाकेत धाःसा वयूकःयात झनझन थाकुया वल। छुं तःधंगु पद मखु, मात्र नां धाःसा म्यूजिसियन। विवश जुयाः वयूकः रेडियो नेपालं पिहां झाल।

खुदँया बैंसनिसें रत्न "बेहोशी" या ध्यान संगीत क्षेत्रय् केन्द्रित जूवंगु ख्वः। स्व. देवरत्न शाक्यया प्रेरणा, अबु ज्योतिराज बज्राचार्यया ग्वहालि व समर्थन। मेगु छु मानि ! न्हयाबलें संगीतया महफिल जुया च्वनीगु ज्योतिराज बज्राचार्यया छेँय् गणेशलाल, कुमारलाल, कृष्णनारायण थें ज्वपिं उस्तादत नं बरोबर वया च्वनीगु जुयाच्वन, गुकिं यानाः रत्नं याकनं हे अःपुक संगीत विद्या प्राप्त यानादिल।

दकलय् न्हापां वयूकलं हालादीगु मे नेवाःमे ख्वः - "कलःचा ज्वनाः देके वंम्ह चिरी मैंचा......।" वि.सं. २०१३ सालय् रेडियो नेपालय् नेवाःकार्यक्रमय् हाला द्यूगु थ्व व हे मे ख्वः गुकिं यानाः नेवाःसमाजय् रत्न याकनं हे परिचित जूवन - छम्ह नेपाल-भाषाया गायकया रूपय्। अले श्रोतातय् भिंतुनां वयूकःयात संगीत साधनाय् मदिक्क जुइत गाक्कं प्रेरणा नं जूवन।

जन-आन्दोलन लिपा प्रजातन्त्रया हाकनं पलिस्था जुइधुंकाः संचालन जुगु ने.टी.भी या फुलवारी कार्यक्रमया न्हापांगु दिंकुन्हु रत्न "बेहोशी" झीगु न्हयोने दंझाल - नां दंम्ह गायिका मयूजु तीर्थ कुमारीनाप। अथे हे व हे कार्यक्रमय् लिया याकःचा व थःम्ह काय आनन्दनाप थम्हं हे चिनाः थम्हं हे लय तया हाकनं दंझाल।

वयूकःया यःगु मे या बिधा ख्वः - लोकमे। वयूकलं यक्व धयाथें लोक मे हे हाला दीगु दु। अथे यक्वः धयाथें लोकमे वयूकलं मयूजु तीर्थ कुमारीनाप हालादीगु दु। "थौंतकया दुने २०२५ पु नेपाल- भाषाया, ७०।८० पु नेपाली मे हालागु दुसा २५।३० पु मेपिसं हाःगु मेय् संगीत बियागु दु" थ्व छापू ख्वः - रत्न "बेहोशी" या। न्हून्हूकथं मे हालाः क्यासेट पिकायेगु वयूकःया तःधंगु मनसुवा। फुटपाथय् च्वंगु गैजी, रूमाल मस्तयूगु रेडिमेड वसः पसलं स्वम्ह मस्तय् अबुया निंतिं छु थ्व सम्भव जू ला?

नेवाः भाय् छ्यला दिसँ

मन्तुना	= नुगःखँ		बचं	= अनुमति
लयूपौ	= मासिक पत्रिका		भाः	= मूल्य
इनाप	= अनुरोध		लसकुस	= स्वागत
ने.स.	= नेपाल सम्बत		पौभाः	= थांका
स्व्यः	= चउर		ज्याकुथि	= कार्यालय
धापू	= धारणा		दुखँ	= आन्तरिक खँ
मंकाः	= साझा		दुःखं	= आशौच
कासा	= खेलकूद		हताः	= युद्ध
तिबः	= ग्वहालि		सिथं	= शवयात्रा
चक्कं	= कयेमकुं		अःस्वः	= उल्ता
छिम्ह	= भवदीय		स्वं	= खोट
तातुना	= मनंतुना		संल्हू	= संक्रान्ति
लयूता	= हर्ष		लुमन्ति	= स्मृति
सुभाय्	= धन्यबाद		सिलः	= स्तोत्र

छि	=	१	संछि	=	११	नीछि	=	२१
नसि	=	२	संनसि	=	१२	नीनसि	=	२२
स्वँ	=	३	संस्वँ	=	१३	नीस्वँ	=	२३
पि	=	४	संपि	=	१४	नीपि	=	२४
ङा	=	५	संङां	=	१५	नीङा	=	२५
खु	=	६	संखु	=	१६	नीखु	=	२६
न्हय्	=	७	संन्हय्	=	१७	नीनहय्	=	२७
च्या	=	८	संच्या	=	१८	नीच्या	=	२८
गुँ	=	९	संगुँ	=	१९	नीगुँ	=	२९
सांन्ह	=	१०	संसांन्ह	=	२०	नीसांन्ह	=	३०

(गोविन्द रंजित)

A-ONE Centre

भिडियो फिल्म निर्माणया नापं फिल्म सम्बन्धी उपकरणया लागि
न्ह्याबलें लुमंका दिसं ।

ए-वन सेन्टर, पाको न्यूरोड, फो.नं. २२३५४४

कासा

✍ चिनी हेरा रंजित

कासा अर्थात खेलकूद धायेगु बखतय् भीगु न्ह्योने दकलय् न्हापां स्कूलय् आखः ब्वनीपिं चिचीधिकःपिं मस्तय्गु ख्वाःपाः दं वइ । मस्तय्गु बौद्धिक विकासया मू आधार हे वास्तवय् कासा खः। संसारय् थौं गुलिनं स्कूलय् मस्तय्गु निंतिं न्हयइपुगु यइपुगु वातावरण सिर्जना जुल, मेगु कथं धायेगु खःसा अज्याःगु वातावरणय् गुलिनं मस्त ब्वलन, उकिया आधारशिला कासा हे। संसारय् गुलि नं महान व्यक्तित्वया निर्माण जुल, इमिगु जीवनय् इपिं नं छुं नं छुंया कासाय् भ्यलेपुंगु भीसं न्यना, ब्वना। कासाया माध्यमं हे मस्तय्सं छुं नं छुं सयेका काइ, छुं नं छुं याना नं क्यनी, कासाया माध्यमं हे इमिगु जीवनय् उत्साह, व उमंगया नं अभिबृद्धि जुइ। थुकी सुयागुं निगु धापू दइमखु। भीथाय् मस्तय्सं म्हितीइगु त्यलकासा, सुलाकासा, ध्वाँय्कासा, हुलाकासा आदि छु मस्तय्गु जीवनया छगू अंग मखुला ? थथे भी बौ-बाज्या, मां-अजिपिसं मचाबलय् म्हितीगु गुलिखे कासा थौं लोप जुया वने धुंकल। यक्व मनुतयगु निंतिं थ्व च्यूताया खँ मजूसां तवि दार्शनिक वा सँस्कृति कला प्रेमीपिनिगु निंतिंला थ्वः छगू कथंया दुःखया विषय जुवंगु दु। पुलांगु धइगु हे संस्कृति वा कला जुइफु धइगु खँला भीसंनं थौं धया वयाच्वनागु नं खः। उकिं पुलांपुलांगु कासा त धमाधम लोप जुयावन धाःसा छु नेपाःया संस्कृतिइ धक्का मलाइला ? अज्ज नेपाःया अस्तित्व ल्यनी ला ? थ्व विचाः यायेमाःगु खँ खः। तर बिचाः सुनां याई, भी मां-बौपिसं वा स्कूलया शिक्षक-शिक्षिकापिसं ? आः भीगु पाखें लिसः वइ - भीसं थुकिया विषयय् विचाःयाये नं फइमखु, बिचाः यायेगु ई नं दइमखु, आखिर याहे याःसां छु तात्पर्य ? उकिं भीसं तप्यंकहे धाये - थथे बिचाः याइगु संस्था खः - खेलकूद परिषद, बिचाः याइपिं व्यक्ति खः - अनया पदाधिकारीत। इपिं हे भी मस्तय् हामाः खः। इपिं हे खेलकूदया जिम्मेवार व्यक्ति खः। यदि इमिगु नियत मभिन धाःसा परिषद्रया जक मखु, सारा खेलाडीया भविष्यय् कुठाराधाट जूवनी। थ्व इमिसं न्ह्यावलें नुगलय् तयातयेमाःगु मन्त्र खः। विदेश भ्रमण इमिगु इच्छा जुइ मज्यू। यदि इमिसं उकियात इच्छाया रूपय् प्रयोग यात धाःसा इमिगु उगु इच्छा इच्छाय् जक सीमित मजुसे नसाया रूप काःवनेत नं बेर मदु। अले उकिया लिच्वः छुलाइ, वा सुयात लाई थ्व भीसं याउँक बिचाः यायेफुगु खँ खः। छम्ह अयूलाःगुलुया निंतिं ७:१५ वंगु ३:३५ वंगु नं जुइफु। इमिगु लक्ष्य रंगशाला वा कभर्डहलय् जकनं सीमित जुइमज्यू। देन्यंक चाःहिलेगु, विभिन्न प्रकारया कासाया संरक्षण यायेगु, सम्बर्द्धन यायेगु, उत्थान यायेगु इमिगु कर्तव्य जक मखु, तःधंगु दायित्व नं खः। ❑

लुमन्तिया भ्वलय् सोभियत रूसया घटना

१९१७: फेब्रुअरी क्रान्ती प्रजातन्त्रया माग। मार्च २ तारिखय् जार निकोलस द्वितीयया सिंहासन त्याग। नोअेम्बर ७ (पुलांगु क्यालेण्डर कथं अकटोबर २५) तारिखय् बोल्सेभिकं शक्ति ल्हाती काल।

१९१८: संविधान सभाया गठन, तुरून्त हे बोल्सोभिकं भंग यात। लेनिनं रसियन सोभियत रिपब्लिक स्वन। बोल्सेभिकं ब्रेक-लिटो- स्कय अलग्ग हे शान्ति प्रस्तावय् हस्ताक्षर यात। लिपा लेनिनग्राद जूगु पेट्रोगाद धइगु थासं मास्कोयात राजधानी दयेकल। सिभिल वार शुरू जुल, गुगु एसियाय् १९२२ तक मादिक्क न्हयात। एकतरीनवर्ग धइगु थासय् १७ जुलाइलय् निकोलस द्वितीय व वया परिवारया हत्या जुल।

१९१९: कम्युनिष्ट इन्टरनेशनलया गठन।

१९२१: कम्युनिष्ट पार्टीया १० गूगु काँग्रेपाखें लेनिनया न्यू इकोनोमिक ल्पान (नेप) या कार्यान्वियन।

१९२२: लेनिनया स्वास्थ्य स्यँस्यं वन। पार्टी सेक्रेटरी जनरलपाखें स्टालीनयात ल्यल।

१९२४: जनवरी २१ सय् लेनिन मन्त। स्टालीन, जिनोभेय व कामेनीपाखें द्रोयकाया रूपय् राज्य संचालन।

१९२७: कम्युनिष्ट पार्टी ट्रटस्कीयात पितिन। वयात मेक्सिको शहरय् स्तालीनया मनुखं १९४० सनय् स्याना बिल।

१९३६: जनतायात शुद्ध यायेगु ज्या शुरू जुल गुगु ज्या यक्वः दँ लिपा तक कायम जुल।

१९३९: नाजी- सोभियत सन्धि। फिनलैण्ड्यू हमला। बाल्टीक रिपक्लिकयात गाभयूयात, अले रोमानियन मोल्दाभीया या भाग जुल।

१९४१: सोभियत युनियनय् जर्मनीया हमला।

१९४५: याल्ता सम्मेलनं यूरोपया "पोष्टवार डिबिजन" या निर्णय।

१९४८: सोभियत युनियन नाप टीटोया युगोस्लाभिया नाप सम्वन्ध विच्छेद।

१९५३: स्टालीनया मृत्यु। के.जी.बी. प्रमुख बेरीया कार्यकारी जुला ख्रुस्चेवं सत्ता ल्हाती काल, प्रिजन क्याम्प चायेका बिल।

१९५६: पार्टीया २०औं काँग्रेसय् ख्रुश्चेवं स्टालीनया व्यक्ति पुजाया निन्दा।

१९६२: सोभियत युनियन व पिपुल्स रिपब्लिक चीनया दत्थुइ मतभिन्न।

१९६४: लियोनिद ब्रेजनेभया ल्हातीइ सत्ता ।

१९६६: असहमती लेखक द्वय सीनीरूस्की व डेनिपलयात मुद्दा।

१९६८: चेकोस्लोभिकियाय् सोभियत सैनिक "पुगुई स्प्रीङ्ग" ल्यल।

१९७२: निक्सनं आनाविक अस्त्र कटौती यायेगु सन्धी मास्कोय् हस्ताक्षर।

१९७४: लेखक एलेकजेण्डर सोल्जेनित्सीनयात देश निकाला।

१९७९: अफगानीस्तानय् सोभियत सैनिक।

१९८०: नोवेल शान्ति पुरस्कार बिजेता आन्देइ सारवारूभयात देश निकाला। (गोर्वाचोवं १९८६ ई.स. फुकुवा याना विल)

१९८२: ब्रेजनेभया मृत्यु।

१९८५: जनरल सेक्रेटरीया पदय् गोर्वाचोवयात ल्यल।

१९८६: पार्टीया २७ गू काँग्रेसं गोर्वाचोवया सुधार नीतिया अनुमोदन।

१९८९: पूर्वी यूरोपय् कम्युनिष्ट शासनया अन्त।

१९९०: सोभियत युनियनय् बहुदलीय व्यवस्थाया शुरू। बोरिस यल्तसीन रसियन संसदय् निर्वाचित।

१९९१: जूनय्, येल्तसीन रसियाया राष्ट्रपति जुल। अगस्त १९ तारिखय् कट्टरपन्थीतयसं कू यानाः गोर्वाचोवयात छ्येंय् हे कुना बिल। स्वन्हु लिपा हाकनं गोर्वाचोवं मास्कोय् लिहांवयाः सत्ता सम्हालय् यात।

★ हेराबहादुर सिंह

✿✿✿

नेपाली चलचित्रको इतिहासमा पहिलोपल्ट बेलायतमा छायांकन गरिएको
श्री मूक्तिनाथ फिल्म प्रोडक्शनको पहिलो सौगात
प्रस्तोता :
हरिविभोर कार्की,
अमृत थापा,
ध्रुव के. सी., 'इन्द्रायणी'
कस्तूरी
कलाकार :
करिश्मा के. सी., अजयशेखर, मदनदास श्रेष्ठ, शुभद्रा अधिकारी, गौतमरत्न तुलाधर, विनोद मानन्धर, शान्ति मास्के, रवि शाह, पार्वती अधिकारी, हरिविभोर कार्की, ध्रुव के. सी. " इन्द्रायणी " किशोर घिमिरे तथा एन्थोनी विलर र सन्तोष पन्त
निर्माण
हरि थापा, विनोद मानन्धर, अजयशेखर
लेखन, संगीत तथा निर्देशन
किरण प्रधान
प्राविधिक निरीक्षण
श्याममोहन श्रेष्ठ
नृत्य निर्देशन
वसन्तजंग रायमाझी
छायांकन
गौरीशंकर धुंजु

मानब अधिकारया सन्दर्भय् - बर्मा

सुन डौ श्रेष्ठ

बर्मा सरकारया बिरूद्धय् विश्वय् न्ह्यानावना च्वंगु बिरोधयात थुइका बर्माया शैनिक शासक जनरल स माउँगंया सरकारी यात्रा थाइलाण्डया सरकारं रद्द याना बिल। दक्षिण पूर्व एशियायी राष्ट्रया संगठनय् मन्त्रिस्तरया सभाय् नं बर्माया शैनिक शासनया बिरोधयृनं सः थ्वल। संयूक्त राज्य अमेरिकांला बर्मा सरकारया बिरूद्धय् व्यापारिक नाकाबन्दी तया बिल। विश्व समुदाय् पाखें अलग्ग जुगू बर्मा छक हाकनं तिरस्कृत जु वंगु दु । आखिर छु कारणं याना बर्मा दे गरिब, असभ्य व तिरस्कृत जुवने माल। बर्मायात थौं कन्हे यूनियन अफ म्यानमार धाइ। थनया जनसंख्या ४,१२,७९,००० थ्यने धुंकल। १९४८ य् स्वतन्त्र जुबले थ्व देयात दक्षिण एशियाय् हे धनी दे कथं नाला कया तःगु खः। तर थौं अनया सरकारं याना गरिब दे जुजुंवना च्वगुं खः। थौं कन्हे संसारया न्युनतम विकशित देया धलः पौ लय् बर्मायात तया तःगु दु, प्रति व्यक्ति आय थनया यू.एस.डलर २१० खः।

सन् १९६२ निसें थन शैनिक शासन न्ह्याना वया च्वंगु खः। तच्वकंहे निरंकुश, तानाशाही जुया नं थ्व सरकार अति भ्रष्ट नं खः। राज्यया शान्ति व्यवस्था कायम यायेगु निंतिं अन छगू समिति गठन जुगु दु वया नां खः SLORC ।

थौं कन्हय् छु जुया च्वन ?

वंगु १९८८ लय् बर्मा दे न्यंक नागरिक अशान्ति जुल, बिद्यार्थी वर्ग नेतृत्व याःगु आम प्रदर्शनं शैनिक आधिपत्यया एक दलिय् शासन बर्मा सोसलिष्ट पार्टी (B.S.P.P.) खतम् यायत छगु आवाज थ्वल। जनरल ने बिन या राजिनामाया नापं नागरिक अन्तरिम शासन, स्वतन्त्र व निष्पक्ष चुनाव व बहुदलीय संसदीय प्रजातन्त्रया स्थापनाया आव्हान जुल। प्रदर्शनकारीतसें यक्को न्हापां निसें नियन्त्रण याना वया च्वंगु नागरिक स्वतन्त्रता अभिव्यक्ति व संगठन याये दइगु माग नं न्ह्यब्वलः।

१९८८ या थ्व प्रदर्शनयात दबे यायृत श्व सरकारं यक्को मनु नं स्यातः, यक्को प्रदर्शनकारीत शैनिक तयलिसे ल्वाना शहिद जुया वन। गम्हं गुम्हंला शान्तिपूर्वक प्रदर्शनया झोलय् गोलीं लाना घाःपा जुया नं सित। आखिरय् निरन्तर आन्दोलन व अशान्तिया कारणं जनरल ने बिनं जुलाई १९८८ लय् सरकार प्रमुख पदं राजिनामा विइमालः । कम समयलय् यक्को प्रदर्शनकारीतयृत स्यागु कारणं याना वयकः या उत्तराधिकारी यू.सेन.लिन (U SEIN LWIN) डा. माउङ्गया ल्हातं निष्काशित जुयमाल। डा. माउङ्गं नं अशान्ति यात रोके याय् मफुत। सेप्टेम्बर १९८८ लय् सेना हाकनं छक सत्ता थःगु हे ल्हातय् दुत काल। सैनिक बिद्रोह धुंका निनु प्यनु दुनेहे, एक हजार मनुत स्यात धयागु न्यने दु। १९८८ या सेप्टेम्बर १८ कुन्हु सुरक्षा सेनां सिक सिइकं हे द्वलंदो प्रदर्शनकारीतयृत स्याना विल धैगु खबर दु।

छगू बिडम्बनाया खँ छु खः धाःसाः दच्छी न्ह्यो सैनिक शासनं याकुगु चुनाबय् भाग कया मयृजु आंग सान सु या पार्टि ८० प्रतिशत भोटं त्याकुगू जूसां निर्वाचित जन प्रतिनिधि सरकारयात शासन चलेयाके बिइगु छखे हे तिइ रिहा तक नं पाना मव्यू। मयृजु आंग सान सुकी थौं तक न्नं नजरबन्दय् हे तिनी, न्हूगु कानूनं वयृकयात न्यादं तक कुना तय् फु।

विश्वया दायित्व

विश्वया गुगु नं ख्यलय् छुं नं कथंया मानव अधिकारया उल्लंघन जुल धासा उकिया लिच्वः लं शान्ति, समझदारी व ऽविकासया लँपुइ चुनौति जू वनी। नापं विश्व परिवारया प्रतिष्ठाय् हे नं धक्का लावनी। उकें मानव अधिकारया रक्षा यायेगु विश्वया दायित्व खः। थ्व दायित्वयाता धर्म, जाति, राजनैतिक विचाः व भौगोलिक सीमानां चिना तये फैमखु। थ्व हे धारणां मानव अधिकारया निंतिं अन्तरराष्ट्रिय आन्दोलनया जन्म जुजु खः। उकें झी नेपाःमि तसें वर्मा, दक्षिण अफ्रिका रूसया नापं विश्वया न्ह्याग्गु देशय् नं मानव अधिकारया उल्लंघन जुलधासा सुम्क च्वना च्वने मज्यू। नेपाःमि तसें नं प्रजातन्त्रया निंतिं यागु संघर्षय् देया अन्तर्राष्ट्रिय सहानुभूति व सहयोगया अपेक्षा यागु खः।

न्हूगु कथंया
धइ धइ कथंया

जापानीज पर्सि
फ्रेन्च सिफनया पर्सि
इण्डियन पर्सि
जापानीज सिल्क कापः
नाप नापं

ल्ववनापुस्से च्वनीगु व हिसिं भयूविकीगु
कुर्ता सुरूवा या लागि
लुमंका दिसँ

तामाकार हाउस
शुक्रपथ - न्हू सतक

निरूज प्लाष्टिक उद्योग

विभिन्न किसिमया छापा दुगु
न्ह्यागु डिजाइने दयेकूसाँ ज्युगु
प्लाष्टिकया म्हिचा तच्वकँ बल्लागु

लुमंका दिसँ - फो.नं.२१३०१५, २११११९ - छेत्रपाटी

मचा स्व्यः

अहो ! का, वा वा मस्त, सकलें वा, फ्यतु। छायूले थौं छिपिं वलनि आपुलुस्वं वास्वं न्यंवःगु जुइका मखुला? का कनेसा कनेका। बरू छिमित थौं छता स्वँ धाये। व छु धाःसा आः बास्वं कनेत थन मखु, 'मन्तुना' ज्याकुथी यंके। मज्युला? 'मन्तुना' धइगु स्यूला छिमिसं? 'मन्तुना' धइगु यैं, यल, स्वपया पासापिं मुनाः थ्व हे महिनानिसें पिथने त्यंगु लयूपौया नां स्वः। 'मन्तुना' या अर्थ स्वः- नुगःस्वँ, नुगलय् च्वंगु स्वँ। मेगुकथं धायेगु स्वःसा थुकिया अर्थ 'इच्छा' स्वः। छिमित जिं कनेत्यनागु स्वँ फुक्कं नुगःस्वँ स्वः। मखुला? अथे हे धइथें जिं कनेगु वास्वं, बास्वनय् वइगु, धाइगु स्वँ सकतां नुगःस्वँ स्वः, मखुला? आःला थुलला छिमिसं? गुलि पायूछि थ्व नां 'मन्तुना'। स्व ला? आः जिं कनेगु बास्वं छिपिंथे हे ज्वःपिं मेमेपिं पासापिंसंनं स्वयेदयेमा, ब्वनेदयेमा धइगु बिचालं 'मन्तुना' लयपौया 'मचा स्व्यः' अर्थात छिमिगूनितिं अलग्ग हे तयातःगु स्तम्भय पिथनी।

बास्वं धइगु लास्वय् लसिं, ध्वं च्वलयूचिया, राजकुमारया जक स्वँ मखु। बास्वं छु नं विषय-वस्तुया जुइफु ! उकुन्हु वंगु जन-आन्दोलनया सफलताया स्वँ नं छगू बास्वं स्वः, अले जन-आन्दोलन संचालनया निंतिं फुक्क अभिभारा क्वबियाः न्हयलुवा जुयाद्यूम्ह गणेशमान सिंहजुया प्रत्येक शब्द व बास्वंया छयं स्वः मू स्वँ स्वः। अथेहे धइथें थौं वयूकः गणेशमानसिंह हे भीगु न्हयोने विश्व-मानचित्रय् बास्वं जुयाः दनाच्वना द्यूगु दु। उकिं जिं थौं छिमित ध्वं च्वलयूचिया मखु। लास्वे-लसिंया नं मखु, गणेशमानसिंहजुया नं मखु, भाजु गणेशमान सिंहजुं ल्हानादिइगु वयूकःया मांभाय्, भी सकसियां मांभाय् नेवाःभायूया विषयय् छुं भचा स्वँ कने। अर्थात् भीगु मांभाय् नेवाःभायूया बास्वं न्हयइपुसे च्वंक कने। मज्यूला?

मांभाय् धइगु प्वाथय् च्वना प्वाथंनिसें सयेका वयागु भीगु थःगु हे भाय् स्वः। प्वाथय् च्वनाः प्वाथंनिसें सयेका वयागु भाय् जूगुलिं भीसं ल्हायेगु भायूयात मांभाय् धाइ। मांभाय् धइगु मांया नं भाय् स्वः। छुं नं जनजातिया थःथःगु मांभाय् दइ। जाति म्हसीकेगु मू आधार मध्यय् छगू इभिगु मांभाय् स्वः। यदि मांभाय् मन्त धासा इमिगु जातीयताय् तःधंगु धक्का लाइ। जातीयताय् छुं जुइगु धइगु राष्ट्रियताय् नं छुं नं छुं असर लाइगु स्वः। विश्व साहित्य स्व्यलय् नांदंम्ह कवि रवीन्द्रनाथ टैगोरया नां ला छिमिसं न्यं हे न्यं जुइ ! वयूकलं थःगु मांभाय् अर्थात् बंगाली भासं थःगु च्वसा न्ह्याकुगुया कारंण थौं बंगाली साहित्यं विश्व साहित्यय् थायूकाल। गुगु भारतया लागी गौरबया विषय जुल। आदि कवि भानुभक्त आचार्यं नेपाली भासं रामायण मच्वःगु जूसा नेपाली मांभाषा-भाषीतयूगु निंति रामायण ध्वाथुइकेत उलि अःपु अवश्य जुइमखु। अथे हे भीगु मांभायूमा छगः बल्लाःगु थां सिद्धिदास अमात्यजुं भीगु मांभाय् नेवाःभासं रामायणया रचना यानाः भी सकलयात रामायणया अमृत- पान याका थकल। थ्व नेवाःमात्रया निंतिं गौरवया स्वँ स्वःसा नेपाः देयाहे छगः रत्न स्वः। भी कवि चित्तधर हृदयया नां ला छिमिसं गुबलें लोमंकी मखु, स्वःला ? वयूकःया मां भायूया मतिना अपरम्पार। वयूकःलं उलिमछि सफू च्वया दिल, उलिमछि बास्वं कना दिल, थःगु मांभाय् नेवा भासं। नेवाःतयूसं नेवाःभाय् ल्हागु मखनकि वयूकःया नुगः तस्सकं स्वय यः। भासा बल्लाःसा जातिया पहिचान बल्लाइ। जातिया जातीयता धइगु राष्ट्रया साहित्य कला संस्कृतिया चिं स्वः। छिमिसं जिं धयाच्वनागु स्वँ ला बांलाक न्यना च्वनागु दु मखुला ? मेगु छता स्वँ छिमित जिं छु धायें धाःसा, गुलि भीसं भीगु मांभासं छुं नं स्वँ याकनं ध्वाथुइके फइ, सयेके फइ, स्यने-कने याये फइ, च्वये फइ, धाये फइ उलि बांलाक कतःया मांभासं फइमखु। उकिं भीसं भी दाजुकिजा तता केहेँ सकलया मस्तयूत सुरूनिसें थःगु भासं स्यने-कने व्वंके यायेमाः। तर दुःखया स्वँ छु धाःसा भी दाजुकिजा तताकेहेँपिसं थःगु मांभाय् धमाधम लोमंका छ्वयेगु कुतः यानाः थः मस्तयूत मेमेगु भाय् ल्हाकेगु बांमलागु ज्या याना वयाच्वंगु दु। यदि थुगुभनं थः मस्तयूत इमिगु जन्मसिद्ध अधिकार मांभाय् ल्हाकेगुली जबर्जस्तिं पःस्वा दनाबिल धाःसा थ्व इमिगु निंतिं मानव अधिकारया सरासर उल्लंघन स्वः, अले देया निंतिं नं छगू तःधंगु गल्ती साबित जुइ।

का थौंयात थुलि हे जक। छिमिसं मिस्वा नं फुतिफुति याना हये धुंकल। जिं कनागु स्वँ लुमंकि, ध्वाथुइकि। थ्व नं छगु न्हयइपुसे च्वंगु बास्वं स्वः। मेबलय् जिं मेगु हे बास्वं कने। मज्यूला ? का सा वने न्हि ? जय नेपाः !

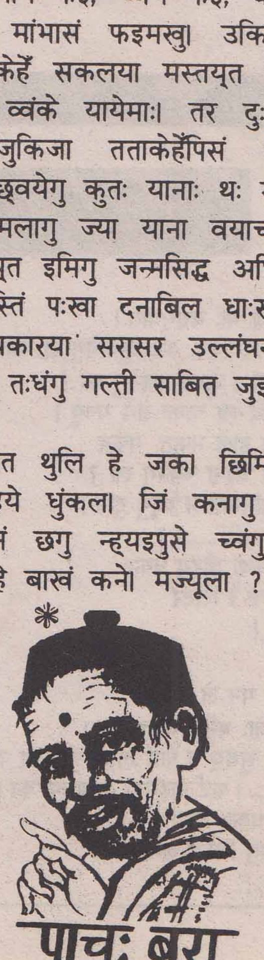

पाचः बुरा

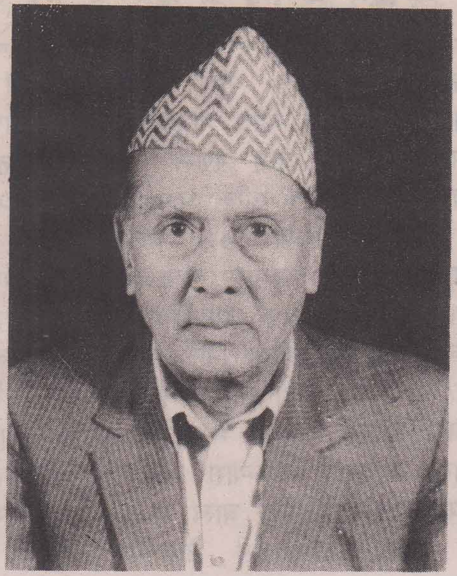

भाषा, साहित्य, संस्कृति कलाया उन्नति, संरक्षण व सम्वर्द्धन यायेगुली मदिक्क न्ह्यलुवा जुया योगदान बिया भ्रः:म्ह भाजु प्रेमबहादुर कंसकारया निधनं थुगु स्व्यलय् अपुरणीय क्षति जूगु दु। थ्व क्षतियात पूर्ति यायेगुया निंतिं वयकः:या सेवा व योगदानयात लुमंकाः पला न्ह्याकेगु धइगु हे वयकःप्रति वास्तविक श्रद्धाञ्जलि देछायेगु स्वः।

चक्कुंस्व्यः
भोछि

"मन्तुना"
भोछिं

समाचार

सरकारं दुरूया भाः बढय्यात।
बढय्याःसा बढय्यात, आः छुयायेगु ले भ्रीसं ?
छुयायेगु भ्रीसं ? सुम्क च्वनेगु का !
मखु बाः, अथे ला याका तये मज्यू।
पंचायतय् ला हाले मफुत, मफुत
आः नं सुम्क च्वना च्वनेगु ला ?
आखिर किसानयात नं व्यूगु दुनि।
किसानंयात..............?
किसानयात जक बीइगु धकाः
नीन्यार्का हे या रे लिटर
भ्रीत स्यानाः !

अहो पासा ! गन ले ?
गन जुइ ! प्वाः थनेगु ज्याय् का।
छाय्, सुथय् सुथय् नं पार्ट टाइम दुगु ला ?
स्वः ....। पार्ट टाइमया नं बाज्या का।
जाकि कायेे धकाः वनागु
लाइन स्वंबलय् बिस्युं वया का।
माःगु ला थ्व !

त्वालय् त्वालय् जाकि बीयगु हैं बिल हैं !
काः वंसा दुगु मखु।
गनं दइले ?
अय् दःसा मेपिसं छु नइ ?

यलय् वनेगु तां स्यन हैं, स्वंला !
स्यन ! त्वःधुल धारे, त्वःधुल।
बेसाःभाः ठिकं जुयाः
भ्रीगु जैं त्वधुयें त्वःधूगु का -
दत्थुइ हे क्या गजब नकसां !
न्हिनय् लाःगुसा ?
मोटर हे स्वच्चाः वनीगु का !
धन्य बचय् जुल।
मावय्सकिं !
जाकि तग्वः यायेत लः व्हले थें
लठ्ठा तग्वः यायेत फि मस्वा व्हःगु जुइ !
गुलि जक स्याये माःगु ! गुलि जक धारे यायेमाःगु !
अज्यापिन्त ला तिनिंस्व्यः दत्थुइ हयाः
गोर्खा लौरीं कसय् याये माःगु।
यात मखु ला गोर्खा लौरीं ? खूब यात।
अपायुधंगु धाःगु आयोगं व्यूगु रिपोर्ट !
ग्वः गन वन ?

मोहनिबलय् जितःला टाइफाइड जूसा ज्यूका बाः !
हं ! छु धइगु हं थ्व ?
छु धइगु ? स्वःगु धयागु का!
मस्तय् फिस हैं एडभान्स - द्वःछि
तलब वइ भ्रिंन्यासः
जाकि न्याये ला, बजि नये ला !
ताःतू तक नं मवः, बाकि धेबां
ह्याकुला, नस्वत्याला गन गन।
मेगु ला मिर्स्वा मस्वंम्हसिया न्हयोने-विशाल बजार !
बरू लासाय् थलाबसय् जूसा ला याउँसे च्वनि
नये नं म्वाः, नके नं म्वाः।
थिके नं गुलि जक जुयाबःगु - न्हियान्हिथं
छिं हे स्वयादिसँ रे :

* मन्सुरी जाकि	१ किलो	-	१४।५०
* पोखरेल जाकि	"	-	१६।५०
* बजि	"	-	१७।-
* रहर क्यें	"	-	३२।-
* माय् कें	"	-	२६।-
* खसिया ला	"	-	११०।-
* खाया ला	"	-	७०।-
* मेयाला	"	-	४०।-

अभ्र तरकारिया भाःला बेपत्ता !
आःया अले हे तच्च्वः।
कापः वसःया भाःला गन थ्यन जुइ?
का धयादिसँ छिं !

★★★★

हूलय् दुने, हूलं पिनै

थ्व कतिलाःपाकःचिया ज्याहे मासां म्वाःसां हूलय् दुने दुहां वनेगु अले माःगु म्वाःगु खँ ज्वनाः हूलं पिने पिहाँ वयेगु। थथे धायेबलय् छिं हाकनं मेमेकथं बिचाः याना दिइ - लाःसा थ्व कतिलाःपाकःचा धइम्ह उखुन्हु थँहिति मार्केटं डलरया नापं कारपेट ब्वाकूम्ह बगलिमारा ला मखुला ? नारां शिव ! हरे हरे ! थथे मनय् तयेगु धइगु मात्रं हे तःधंगु पाप । का म्वाःल जिगु खँ निं न्यना दिसँ छिं।

न्ह्याम्हसिनं न्ह्याग्गु हे धासां जि धइम्ह जि हे खः छिं । जितः थौंतक बेक्वःगु मिखां स्वयेमफु छिं ! सुनानं थौंतक 'छ' धायेमफु छिँ । गुलि सेवयुतः सकसिनं, गुलि मानयुवाः सकसिनं । उखुन्हु छिं खँ हे खँनि, न्हूसतकय् वनाच्वनागु बखतय् कतिलाःपाकः वल खँला, कतिलाःपाकः धका लँय् वयाच्वंपिं वनाच्वंपिं सकसिनं नं जितः भ्वाँयभ्वाँय् स्वःगु। अज्ज मिसा मस्तयुसं ला ल्यासेपाउँ नबलय् थें हे ख्वाः पाउंसे च्वंकाः यालिं मिखां तक नं स्वःगु। अथे धायेवं जिं भचाजक नं फुँइ मयाना। बरू छता खँ धाःसा जिं कने का, मज्यूला? जिं धर्म त्वःने मखु, सत्य त्वते मखु। विश्वास मजूसा बागमतीया लः छकः स्वया दिसँ, थिया दिसँ वागमतिया लः न्ह्यात्थे हे फोहरसां नवःसां आखिर बागमतीया लः हे खः, पवित्रगु। मखुला छिं। खँ छु धाःसा अथे सकसिनं जितः भ्वाँय् भ्वाँय् स्वःगु बखतय् रैथान साहुजीं त्वंकाहःगु ट्रेय्ल मार्का चुरत साले ल्वःमनाः पतिनय् पूगु सत्य थौंतक मलंनि। खँ धइगु सत्य खँ कनेमाः। उकिं जिं नं थौं छितः जिगु न्हि-जीवनया छकुचा धात्थें जूगु खँ कना च्वनागु।

का छु धाये त्यनाम्हं छु धायेवला यल देसय् हुँ धकाः छ्वयाम्ह ख्वप देसय् थ्यन धाःगु थथे हे मखा जुइ। आखिर थ्वनं ला छगू अनुसन्धानया विषय जुइफु। खँ छु धाःसा छिकपिसं जितः म्ह हे ला मस्यूनि। बरकंछि छिकपिन्त जिं बांलाक म्हस्यू। थ्व छिकपिनिगु दोष मखु, जिगु नं दोष मखु, दोष सुयागुं मखु। थ्व वास्तविकता नं खः। दोष हे यदि माला स्वयेगु खःसा थ्व हुल्याः मुल्याःतयगु पंचायती व्यवस्थाया दोष का। मेगु छु धायेगु छितः ? स्वयादिसँ, जि जन्मंनिसें अण्डरग्राउण्ड। थथे धायेबलय् छिं बिचाः याना दीइ थ्व कतिलाःपाकः लाःसा वँय्ला मजूला ! मखु अवश्य मखु। वँय् ला नये मखंम्ह, त्वने मखंम्ह धकाः जुइ। जि छु धकाः वँय् जुइ! जि ला नये खं, त्वने खं, अज्ज बेला बखतय् पार्टी वनाः ह्याःकुला ल्ययाः ल्ययाः नये नं खं। स्वया दिसँ रे गंसि सां गुलि धस्वाः जि, गुलि बल्लाः जि। अण्डरग्राउण्ड च्वनेगु धइगु गुलि न्ह्याइपु, गुलि यइपु स्यूला छिं ? अन साःसा भिंभिं ल्ययाः ल्ययाः नये दु, त्वने दु, म्हिते दु। अन सकतां दु, छु मद! अन न्ह्याग्गु जूसां सुना नं सी नं मखु। कृष्णया म्हुतुइ खने दुगु संसार नं अन हे दु। आः ला खँ थुल जुइ छिं? मथूसा हाकनं न्यनादिसँ। दकलय् न्हापां गुलातक, अज्ज भिलाहे धाःथें च्वं, अण्डारग्राउण्ड च्वनाका जि। गन स्यूला छिं? जिमि मांया प्वाथय् का अन अण्डरग्राउण्ड च्वनाबलय् आः हा हा हा ! क्या मज्जा व। ज्या मछिन धायेव भ्वाक्क लाकामं प्यंका तुति संकेगु। जिमि मांगत धकाः प्वाः स्याइगु जुयाच्वन। थ्व ला जिं प्वाथं पिहां वयेधुंकाः लिपा धका सिल छिं धयादी प्वाथय् दुने च्वनागु नं अण्डरग्राउण्ड जुइ ला? जुइ, छाय् मजुइ? अण्डरग्राउण्ड धइगु जमीनया तलःय् हे दुहांवनेगु, च्वनेगु धइगु खःया दिसा पिसाब यायेगु थाय् टवाइलेटयात म्वःल्हुइगु थायया नां बाथरूम छाय् धाल? जवाफ छिके दुला? हः मदुसा सुम्क च्वनाः खँ जक न्यनादिसँ। अनं लिपा मांया कन्दुरय् च्वंगु स्वहायेकाः नं अण्डरग्राउण्ड च्वने नं। स्कूलय् पाठ बुझय् याये मफयाः नं अण्डरग्राउण्ड च्वने नं। हाकनं थःयःम्ह तिरियात ब्वाकाः नं ग्वःन्हुतक अण्डरग्राउण्ड च्वने नं, मेम्ह तिरिं ल्यूवया नं अण्डरग्राउण्ड च्वने नं। वंगु जनआन्दोलन बलय् सिगु खँला छु ल्हाये? सकलें अण्डरग्राउण्ड का। पुलिसं ज्वने मफुत कि सकिलें अण्डरग्राउण्ड खनी। बरू जितः उकियात अण्डरग्राउण्ड धाये मास्ते मवः छाय् धासांनि अण्डरग्राउण्ड च्वनाच्वंगु धायेगु, सकसिनं स्वंक पत्रिकाय् किपा नापं तयाः समाचार वया च्वनीगु। वनं अण्डरग्राउण्ड जुइ ला? जितःला चित्त बुझय् मजू का। अण्डरग्राउण्ड मखु, अण्डरटाउन का व।

का म्वाःल न्हयाग्गुसां, संकसिनं अण्डरग्राउण्ड हे धासेंलि जितः जक छाय् कपाः स्याके माःगु। अले जनआन्दोलन सफल जुल धायेवं जिगु मिखां ला चान्हय हे निभाः त्वःगु खन का वाः। जिला छुयाये छुयाये, कन्हय् सुथय् जुइके आयबुल। तर जिं थःगु न्हयपुयात मानय् यायेमाः बाः। ग्वंगः हाले धुनेवं ख्वाः-ख्वी सिलाः काचा काचां मरूगणेद्यो याथाय् वना। अले अन छमा वांलाःगु स्वांमाः छमा न्यानाः गणेद्योयात द्छानाःलि जिं थःम्हं क्वखाना, सिन्हः तिना, म्हय् अबीर भचा नं हला। अलेला छु मानि ! सुथ जुइवं थःथितिपिं पासापिं म्हस्यूपिं म्हमस्यूपिं सकलें वयाः जितः भुनेवं जि ला छु थःथम्हं नेता क्रा जुयाच्वंगु। आखिर जनतां हे नेता मानय् यासेंलि छाय् नेता

मजुइगु? गुलिं गुलिं मनूत ला अथें जि चांचां नेता जूगु खनाः गजब नं जुल खनी ! छुँचा दुहां वंगु प्वालं भौचा पिहां वःगु खंवलय् गजब मजुइगु नं गथे? जनतां नेताजक धायेमाः न्ववाये मसःसां भाषण बी सइगु जुयाच्वन छिँ । अथें हूलय् दुने अज्ज दत्थुइ ख्वाःछपातं ह्याउँसे च्वंकाः बहनी छेँय् वनेवं झन्नै भूत वलधकाः छेँय् च्वंम्हसिनं ल्वहमाया मचां कयेके लाःगु।

♥ ♥ ♥

<u>सिइके मागु खँ</u>

नेपालभाषा, साहित्यया उत्थान व सम्बर्द्धन यायेगु झ्वलय् बुद्धधर्म व साहित्यया तःधंगु देन दु
रञ्जना लिपि विश्व लिपिया इतिहासय् छगु कलात्मक नमूना खः।

नेपालभाषां चिनातःगु "राजमती" या मे विश्वया कुकूलामय् तकं थ्यंगु मे खः। जंगबहादुर बेलायतय् वंबलय् अन थ्व मे हायेकाः न्यंकुगु खः।

राणा शासनया प्रादुर्भाव न्ह्यो तक नेपालभाषा नेपाःया राजभाषा खः।

नेपाल सम्बत १०४५ स्वांयापुन्हिकुन्हु नेपालभाषाया न्हापांगु पत्रिका "बुद्ध धर्म" धर्मादित्य धर्माचार्यया लेखन व प्रकाशनय् पिदंगु खः।

❀❀❀

<u>REMEMBER:</u>

UNITED JK ENTERPRISES

FOR

STAINLESS STEEL UTENSILS & MODERN HITCHENWARES

SPECIAL DISCOUNT 5 PERCENT

ON THE OCCASION OF

OPENING CEREMONY

<u>SHOW ROOM</u>:

MAKHAN TOLE, KATHMANDU

Phone No.221441

रजिष्टर नं.२६५४३ । ०४८ । ४९

पशुपति उपहार कार्यक्रम

१६० औं दिने "दिन दिनै खोल्ने" दैनिक किस्ता रू.५।- मात्र

थोरै लगानीले धेरै फाइदा सिट सिसित छ
चाँडै सम्पर्क राख्नु होला

हाम्रा आकर्षक उपहारहरू

एक तल्ले घर, RX RAJDOOT ३ थान मि.सि.पि. डेक, २ थान टि.भी.५ थान

वजाज स्कूटर ३ थान, B/W टि.भी., १४" - १७ थान, रेफ्रिजरैटर ३ थान, माउन्टेन वाइक-१ थान, ग्यास चुल्हो १० थान, क्यासेट प्लेअर १ थान, रामायण क्यासेट १ देखि अन्तिमसम्म ४ सेट, स्टील दराज, सोफा सेट

अनलक्की पुरस्कार

४,००,१०१।- नगद वा सो बरावरको आधुनिक सुविधायुक्त एक तल्ले पक्की घर। यस योजनाले तपाईलाई निरास नपार्ने एक न एक पुरस्कार निश्चित रूपले पर्ने। साथै पटक पटक पनि पर्न सक्ने।

विस्तृत जानकारीको लागिः

एस.पि.ट्रेडिङ्ग सेन्टर
ज्या बहाल, जैसीदेबल
फोन नं.२-२११७८

पशुपति रेडिमेड हाउस
गुच्चाटोल, काठ्माडौं

वद्रि विश्व कर्मा वर्क शप
पूल्चोक
फोन नं.५-२७१३२

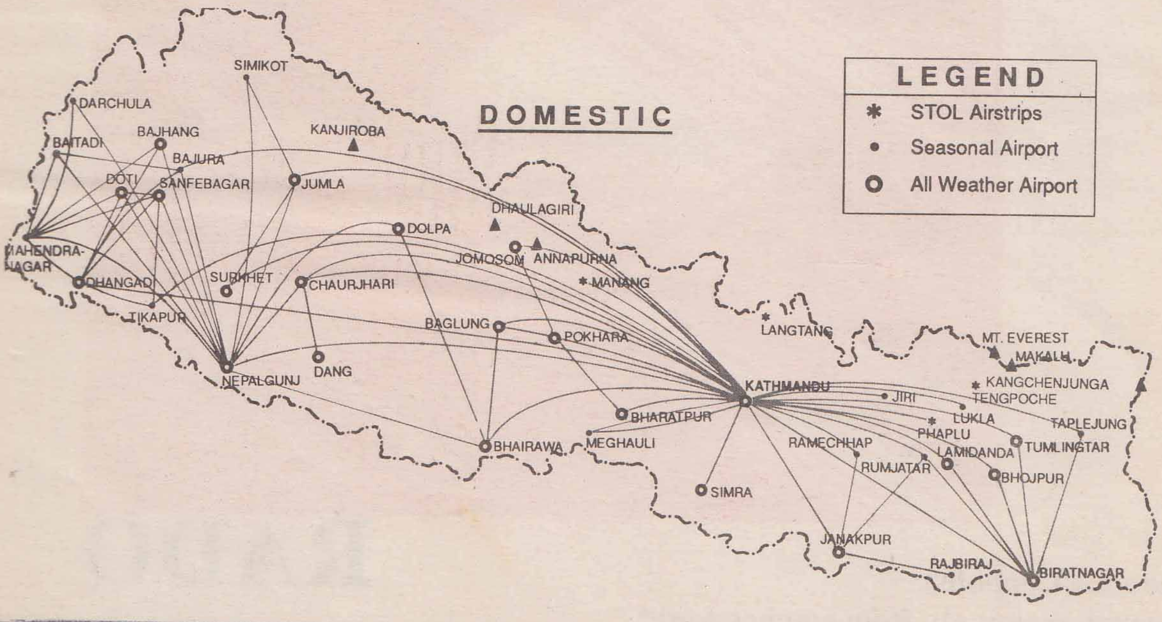

For further details, please contact your travel agent or local Royal Nepal office

Bangkok	Calcutta	Delhi	Dubai	Kathmandu	Hong Kong	Singapore	Frankfurt
233-3921	298534	3321-572	228308	220-757	3-699151	225-7575	(069) 289-971

Royal Nepal Airlines

Captivating beauty.
Ultra-precise heartbeat.

What the 'La Coupole' makes so durable is the use of scratchproof, nearly diamond-hard sapphire crystal. What makes it so sought after is its elegance and unequalled wearer comfort.

A different world

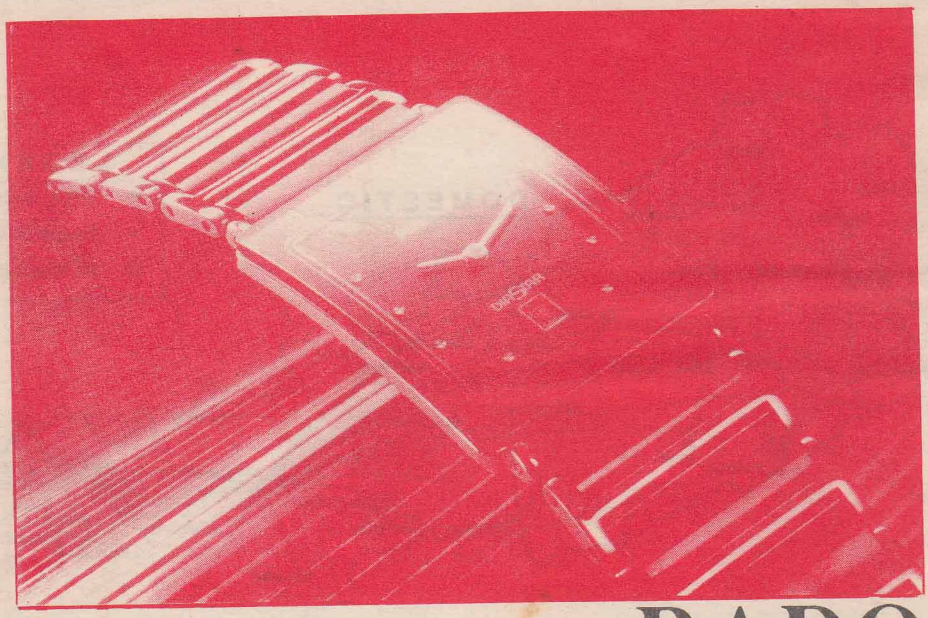

Rado 'La Coupole'.
A watch seemingly from another world.
In three sizes.

RADO
Switzerland

Authorised Service Centre
SULUX CENTRE., MEERA HOME, KHICHAPOKHARI, KATHMANDU, NEPAL

मुद्रक:- श्रृजना प्रिन्टर्स ब्रह्मटोल, काठमाडौं फोन २१४६७१